

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLÜSTRERAD TIDNING

HÖGEN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 22 MARS 1914.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

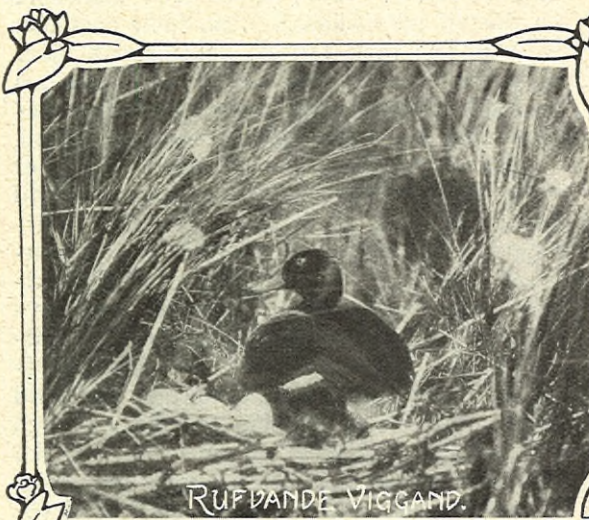
Ödemarksdiktare och djurpsykolog.

BENGT BERG DROG MED EN stormvinds kraft in i vår litteratur. Han kom farande utan någon barlast af rättrogen teknik, utan skönlitterär bildningsgrund, utan alla moderna negationer. Man kan icke säga att han debuterade — han endast anmälde sin ankomst själsäkert och käckt.

Bengt Berg

Han var färdig med det han ville ha fram, och därför kom han. Kritiken liksom hajade till inför denna nya litterära företeelse, som ville att både romanförfattaren, zoologen, etnografen och naturmålaren skulle respekteras. Jag förmodar att den djärfva kombinationens okonstnärliga anor icke allmänt lockade till ett mer ingående stu-

RUFVÄNDE VIGGAND.

STORSPÖF MED UNGAR.

SVANBO VID TÅKERN.

LYFTANDE SVAN.

dium, en mer uppmärksam analys af Sjöfallsboken. Från Tyskland fingo vi emellertid ganska snart veta, att "Der Seefall" var en märklig bok och att dess författare hälsades som en ny och frisk förkunnare.

När jag nu ser Sjöfallsboken liksom i perspektiv slår det mig hvilken fast utgångspunkt den är för Bengt Bergs följande diktning och upplysningsarbete. Själfständigt och målmedvetet är hans första anslag och på samma konstitutiva grund har han alltför byggt och skapat. Han visar sig från början alldeles främmande för begreppet "Norrländsdiktning". I hans medvetande trängas öfverhufvud taget högst få reminiscenser och hans minne tynges icke af förebilder, ty Bengt Berg var då och är ännu så litterärt okunnig, att det är en verklig njutning att höra honom "tala litteratur". I Sjöfallsboken finner man begynnelseknuten på den röda tråd som lyser genom hela hans alstring: det primitivas psykologi. Försölingsarbetet är en öppen dörr till nybyggarnes lif uppe i ödemarken men vi se dessa viddernas och ensamhetens pionjärer i homogent och lefvande sammanhang med djuren och den vältaligt figande naturens majestas. Ofta tala de stumma djuren och människorna lyssna liksom ville de tränga in i det sammanhang som binder dem med omgifningen. Den artistiska brio och personliga idékraft som uppbar sjöfallsboken sväller i nästa arbete ut till en konstnärlighet och dikterisk fyllighet och pregnans som omedelbart ställer Bengt Berg i den yngre författargenerationens främsta led. I Genezareth äro visserligen kulisserna desamma men som *dramatis personae* uppträda nu lapparne och därmed är en ny folktyp introducerad i vår litteratur. Bengt Bergs Vuole, Tude, Antaris och Piettar äro inga konstruerade figurer, sedda i ödemarksromantikens ljus, utan gripbara mänskliga gestalter, hvilkas lif och föreställningsvärld blifvit författarens egendom under långvarigt personstudium. Mot bakgrunden af de mest primitiva förhållanden och en idévärld, bottande i en outrolig hednisk kultur, upprullar författaren i denna stort anlagda roman ett drama, där Messiasmotivet fabuleras med visionär och konsekvent kraft. Till en början vill gärna namnet Selma Lagerlöf tränga sig in mellan raderna, men snart blekna minnesbilderna, och vi finna att Genezareth är en komposition fylld af ursprunglig realism och genomstrålad af en poetisk och intuitiv styrka. Det finns i denna bok partier, hvilkas klang af klassiskt epos uppkallat tyska litteraturdocenter till germanskt floskulösa hyperboler. Jag tror inte att Bengt Bergs nyktra jämvikt rubbats af jämförelserna med Bibeln och Homeros. Åtminstone påstår han sig vara lifligt öfvertygad om att den kritik är rättvis, som anmärkt på en viss "ofärdighet" i det stilistiska och som häfdat att en åtstramning i dispositionen icke skulle skadat helhetsintrycket.

Nästa gång Berg framträder för offentligheten har han slungat människopsykologien och helt försvurit sig åt sin allid vakna kärlek till djurlifvet. Den förtjusande boken Måseskär afslöjar en ny tredelning: vetenskapsmannen — kamerajägaren — poeten. Ingen har före honom i svensk litteratur fått ett litet fågelskär att bli en hel värld med fullkomligt ny skönhet och nya utsiktsvidder. Med sina ypperliga plåtar och impressionistiska skildringar af de bevingade varelsernas "hemlif", har han velat bana

Tre sonetter till min döda syster.

O, SYSTER LILL! DIN KIND BLIR mera blek
för hvarje dag, som svinner hän mot natt.

Din tunna mun blir mera tunn och vek
och leendet kring den allt mera matt.

O, syster lill! Ditt lif blef aldrig lek
och aldrig ras och rus och ystra skratt.
Af älskogsfröjd och mannahänders smek
ditt lif blef aldrig soligt ljusst och gladt.

O, syster lill! Ditt hufvud hvilat tungt
mot kuddens hvita vall. Du slocknar lugnt —
en ljussvag låga lik, som sakta dör,

när just den blifvit fänd. Jag knappast hör
din läta andedräkt. Jag endast ser
hur bröstet häfs, hur blicken mot mig ler.

*

EN SOMMARKVALL I SKYMNINGEN
du dog
med kinden smekt af solens sista glöd.
Jag hör det sista slag, ditt hjärta slog,
ännu, fast länge ren du varit död.

Och kvällsvind spelade i löfvad skog,
när du farväl åt oss och lifvet bjöd,
och än i döden varmt och ljusst du log
mot lifvet och din sol, som just sjönk röd.

Nu ligger du i bländhvit svepning klädd
så jungfruhvit på snöhvitt blomsterbädd,
och mellan knäppta händer doftar heft

en kvist af din jasmin. Är du väl död?
Din kind är än så frisk, din mun så röd,
att det mig tycks, att blott du slumrar lätt.

*

NU TACKER VINTERNS FÖRSTA SNÖ
din graf
och många månader ha sakta gått,
och nu ha alla träden löfvat af
och himlens klara blå har bytts i grått.

Af sorg jag gripit har min vandringsstaf,
min gamla staf, som länge bortglömd stått,
men vandrandet, som fordom lisa gaf
åt själens sorg och kval, nu trötter blott.

O, syster lill! Jag längtar blott till dig
och till din graf från främmand vandringsstig.

I dröm och vaka ständigt blott jag ser
ditt bleka anlet och din mun, som ler.
I verk och hvila ständigt blott jag hör
ditt sista hjärtelag, som sakta dör.

"STORE-BROR".

väg för ett inresse, hvars praktiska bakgrund icke skymmer naturdyrkarens personliga offer tjänst.

Måseskär var dock endast en förberedelse till hvad som komma skulle — det stort anlagda verk hvilket, under namn af Tåkern — en bok om fåglarnes sjö, för icke länge sedan framlagts af Norstedt & Söners förlag.

Lite hvar ha vi nog hört talas om detta fåglarnas paradiset, hvilket egennyttan och kortsyntheten så många gånger hotat. Men att dess intimaste hemligheter, dess otillgängligaste gömställen skulle blottas för oss, hade vi väl aldrig kunnat drömma om. För denna upptäckarbragd i det tysta ha vi Bengt Bergs friluftserfarenhet, tålmod, infödningsskarpa öga och "gevärskamera" att tacka.

Tåkernboken betyder kanske icke så mycket direkt för vetenskapen, men den är ett märkligt naturdokument, späckadt af fina iakttagelser och vältaligt förkunnande författarens innerliga samhörighet med det han skildrar. Den är ännu mer — en strålande novellbok från fågelrikets okända domäner. Bengt Bergs i allmänhet kärftva, korthuggna stil, som fast sluter sig till natursanningens enkla linjer, höjer sig i spänningens och äfventyrsstegringens ögonblick till den vältalighet som icke bär fram frasen utan lifvets och lifsskiftningens egen målade verklighet...

Bengt Bergs författarpersonlighet är ingen förnämt afskild del från hans hvardagsfysionomi. Han är en hel människa en odelad personlighet. Han talar som han skrifer och hans tankar, känslor och idéer bära icke skilda ansikten, då han låter sin kraftiga stämma eka i den offentliga diskussionen eller från pratstundens soffhörn.

Man vore frestad tro, att hans släktrötter ligga jordbundna i den primitiva bygd, dit hans ande först dref honom. Tvärtom härstammar han från slätten, och Kalmar "gamlesta" var den första valplatsen för hans jaktifver och experimentlust, ehuru det reella bytet den tiden sällan utgjordes af annat än kattor och det ideella utbytet af allt annat än loftal. Sundets och ängsmarkernas djurvärld kände han snart på sina fem fingrar, och redan tidigt omgaf han sig med fåglar, hvilka han själf preparerat och stoppat upp. När den limbundna undervisningen blef för tryckande för hans friluftssinne och viddlängtan drog han ut i lifvet. Först hamnade han i Göteborg som konservator. Efter energiska och grundliga själfstudier lyfte han så vingarna mot söder, där han i Bonn fått ankarplats som assistent hos en världsberömd professor. Därifrån flaxar han nu årligen i väg med modern expressfart än till den ena än till den andra orten, där hans falkblick upptäckt något. Några månader är han som utplånad från jordytan — men en vacker dag dyker han plötsligt upp i Stockholm, följd af en diger manuskriptportfölj och afpolletterande en hel lastvagn fylld med kameror och andra grejor.

Bengt Berg är just den blandning af naturkraft och modern människa hvilken tillför tiden, vetenskapen och litteraturen friskt blod och befruktande impulser och efter som han har ungefär aderton år kvar till den ålder då "enligt nyaste undersökningarna" en andens plöjare gör sitt bästa dagsverke, kunna vi hoppas mycket af hans begåfning och glupande verklighetshunger.

WALDEMAR SWAHN.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	> 3.50	Halft år.....	> 4.50
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Månad.....	> 0.75	Månad.....	> 0.90

Idun Byrå o. Expedition, Mästerns väg 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser:
25 öre efter text.	30 öre efter text. 35 öre
30 öre å textside.	å textside. 20 % förh.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.	för särsk. begärd plats.

Från min fönstersmyg.

Politiska fantasier.

(Arnold och Lennart sitta en vacker sommar-afton samtalande vid ett kafébord i det fria.)

LENNART (återupplagande ett afbrutet samtal): Minns du en liten vers af Erik Bögh:

“Följ ej med Strömmen, men följ med Tiden,
Hvis du vil holde dig ung i Striden,
Faar Strömmen ta dig saa vill den sluge dig;
Gaar Tiden fraa dig, kan den ej bruge dig.”

ARNOLD (eftertänksamt): Hvilka följa egentligen med tiden? Inte är det de gamla gentlemanerna som lifvet igenom tro att det, som var nyaste nytt i deras ungdom, är det den dag i dag!

LENNART: Nej, naturligtvis skall det en annan spänstighet till att följa med tiden på gamla dagar än i ungdomen.

ARNOLD: De som bäst följa med tiden äro naturligtvis det reala lifvets män, som aldrig tänka, jag menar teoretiskt; de ha ju grundbetingelsen för vetenskapligt bedömande: förutsättningslösheten. De se förhållandena i hvar tidsmoment sådana de äro, utan att bekymra sig om att de borde ha utvecklats så enligt teorien A. och så enligt teorien B. Därnäst de födde skeptikerna, de som ha andlig spänstighet nog att i hvar ung och glödvarm sats ana en framtida stelnad fördom, och som därför inte ge sig helt åt någon. Så snart du fastnar i en teori, följer du inte längre med tiden.

LENNART: Ah, en teori kan väl räcka ett människolif ut.

ARNOLD: Knappast. Hvad har det nu blifvit af de idéer vi jublade åt i vår ungdom? Nämn en på försök!

LENNART: Religiös, etisk, estetisk eller politisk?

ARNOLD: Politisk, till exempel. De äro nog de segaste, de som få mest axiomatisk karaktär i det allmänna medvetandet.

LENNART: Nå så tag själva den heliga demokratin?

ARNOLD: Ja, hvad tycker du det har blifvit af den?

LENNART: Ja, man skulle förstås kunna räkna upp en del trefliga saker. Såsom parlamentarism, partiväsen med ty åtföljande inpiskning, valagitation och demagogvälde.

ARNOLD: Och sänkning af den politiska nivån och en kolossal krafflösning. Demokrati är medelmåttans och ovetenhetens uteslutande bestämmanderätt.

LENNART: Demokrati är demagogokrati, skulle jag snarast vilja säga.

ARNOLD: Ja, men om massan också är viljelös i händerna på sina oansvariga ledare, så äro ledarne på sätt och vis bestämda af massan; de våga icke gå utom dess synkrets. Alltså, medelmåttans bestämmanderätt. Minoriteten har alltid rätt, säger en diktare, som just adertonhundratalets demokrater räknade bland de störste. På det hela taget har historien bekräftat satsen. Hvarför skall det då vara axiomatiskt att majoriteten skall bestämma?

LENNART: Den enkla tankegången är väl, att så många som möjligt skola bli belåtna.

ARNOLD: Ja, för ögonblicket, innan verkningarna af deras beslut hinna bli uppenbara.

LENNART: Längre brukade man inte tänka på sjuttonhundratalet, då vår tids demokrati blef fill.

ARNOLD: Och så är det krafflösningen! Är det nu inte vansinnigt, när man tänker på det, att massan, som af naturen bara har intresse för privatangelägenheter — jag menar nu inte underklassen, utan massan inom alla klasser — först skall med möda, kostnad och tidsförlost uppgifteras till att känna politiska behof; sedan skall en uppslitande strid föras för att tillfredsställa dem, och när så massan fått sin politiska makt, skall hvar valperiod ett nytt oerhördt uppbåd af pengar, arbete och tid ske för att få dem att begagna den.

LENNART: Och väl att märka, begagna den så som agitatorerna vilja.

ARNOLD: Och hvilken summa af kraft förbrukas inte på partistrider, som oafkortad borde ha kommit frågorna själva till del. I de renodladt parlamentariska landen rör sig ju hela det politiska lifvet uteslutande om personliga maktfrågor, och sakfrågorna ha knappt någon annan plats i det politiska lifvet än partibeteckningens. Och hvad är inte parlamentarismen för ett gammalt tungrodt, gnisslande främaskineri i det allt subtilare stålets tid? För hvar liten skräpfråga skall det sättas i gång alldeles som för frågorna om rikets väl och ve. Vid utrikespolitiska afgöranden, som stå på timmar och minuter, skall det anlitas innan vederbörande få fria händer. Nej, demokratin, som ännu förkunnas som nyheten för dagen, den kommer att ta sig ut som en gammal trågalas sidan af ett modernt stålskepp, när — —

LENNART: När —?

ARNOLD: När det moderna själfhärskardömet kommer.

LENNART: Och när kommer det, om jag får fråga?

ARNOLD: Skratta inte. Själfhärskardömet är en förnuftig idé. Aristokratien — elitens herravälde — är också en förnuftig idé. Allra förnuftigast vore kanske en maktbalans mellan båda. Demokratin åter —

LENNART: Demokratin åter är — tyvärr — ofrånkomlig.

ARNOLD: Se där ha vi igen det beständes och fastslagnas makt öfver tanken.

LENNART: Medgifvet allt hvad du har sagt, så står det dock fast, att massans intressen i främsta rummet måste tillvaratagas. Det kräver humaniteten, som jag hoppas du inte räknar till de stelnade fördomarne; i så fall måste jag åtminstone ehuru ogärna, inlåta mig på en dispyt. Och faktum ådagalagd af allt hvad människolif heter, är att ingen i längden tillvaratager en annans rätt. Maximen “allt för folket, ingenting genom folket” ha vi blifvit för kloka och för — skeptiska att gå med på.

ARNOLD: Det är skada. Ty den är utan tvifvel den riktiga.

LENNART: Men den har, som allting riktigt här i världen, det felet att inte kunna förverkligas.

ARNOLD: Kanske ändå. Hvarför skulle vi inte kunna gå samma väg som romerska republiken och tillvarataga folkets intresse genom ett slags legalt folktribunal?

LENNART: Det var en farlig institution, som absolut intet annat folk än det romerska med sin exceptionella politiska begåfning skulle kunnat låta bli att missbruka.

ARNOLD: De goda institutionerna äro i allmänhet farliga. Det gäller inom statslifvet mer än anorstades, att man får taga det goda med det onda — eller afstå från båda. Dessutom finge naturligtvis tribunalen utöfvas under strängt ansvar.

LENNART: Och hvem skulle utkräva ansvaret? Jag ser för mig ett oändligt perspektiv af riksrätter.

ARNOLD: Man kunde också tänka sig ett referendum användt blott i utomordentliga fall.

LENNART: Och hvem skulle afgöra när de utomordentliga fallen vore inne? Själfhärskaren?

ARNOLD: Själfhärskaren. — Nå ja, själfhärskardöme är nu mitt statsskick egentligen inte —

LENNART: Ditt statsskick! Jaså, du håller dig med ett privat? Det var intressant. Låt höra!

ARNOLD: Åh, nej — det är ju bara lediga stunders drömmar.

LENNART: Nå än sen då? Vi njuta ju just nu en ledig stund; låt oss drömma! — För det första ingen representation!

ARNOLD: Jo, tvärtom.

LENNART: Ser du det, den är ofrånkomlig.

ARNOLD: Ja, det vill säga, jag har inte kunnat komma ifrån den — fastän jag tycker att själfhärskardömet borde kunna ge en stat största möjliga mått af smidighet och handlingskraft, och jag är trots allt inte säker på att det inte förr eller senare får en ny lifsperiod, med alla sina fel och förtjänster.

LENNART: Mycket möjligt — som reaktion mot demokratin. Att den är teoretiskt ofrånkomlig betyder ingalunda att den är det praktiskt. Nå men, hurudan är då din representation.

ARNOLD (ser utåt gatan): Ståndsrepresentation.

LENNART: De gamla hederliga fyra stånden?

ARNOLD: Nej, naturligtvis inte. Ståndsinstitutionen skulle vara rörlig och förutse uppkomsten af nya stånd. De att börja med fastslagna skulle vara först och främst industri, handel och jordbruk, vidare finansväsendet, ämbetsvärlden, undervisningsväsendet och flera andra. Hvarvt och ett skulle inom sig välja en själfständig representation, som afhandlade och utarbetade lagförslag i alla inom dess område fallande frågor. Nu är det viktiga i saken, att de vertikala ståndslinjerna skulle genomskära och tendera att utplåna de horisontala klasslinjerna, så att arbetare och andra löntagare ingensstädes finge bilda ett särskildt stånd, utan arbetare och arbetsgifvare tillsammans på hvarje område bildade ett stånd för sig.

LENNART: Du säger lagförslag; huru skulle de få laga kraft?

ARNOLD: Genom en riksförsamling.

LENNART: Sammansatt af ombud för stånden?

ARNOLD: Nej, inte alls. Jag kan inte ens säga om den är vald eller rekryteras på annat sätt. Men jag vet att villkoret för medlemskap i den skulle vara en speciell utbildning, en själfständig fakultet vid universitetet, likställd med de andra, omfattande historia, politik, statskunskap, nationalökonomi, och i öfrigt i så hög grad som möjligt syftande till öfverblick. För denna församling skulle lagförslagen framläggas, undergå sin slutliga behandling och antagas eller förkastas; men själf skulle den icke äga motionsrätt i annat än frågor, som rörde statslifvet i dess helhet.

LENNART: Och skattefrågor?

ARNOLD: Skulle också afgöras af riksförsamlingen, men med hänsyn tagen till de utredningar stånden verkställt beträffande hvarterdas bärkraft. Med utrikespolitiska frågor ha däremot stånden intet att skaffa.

LENNART: Nå, är du inte rädd att skapa en klass af yrkespolitici?

ARNOLD: Ah, det är ett slagord, som mister sin udd genom den speciella utbildningen. Vi ha ju inte varit rädda att skapa en klass af yrkesläkare, yrkesdomare o. s. v. I vår tid öfvergå alla specialområden från menige man till fackmännen: rättskipningen, krigsväsendet, bankväsendet, fill och med brandväsendet. Det är bara de gamla demokratiska fördomarna, som hindra oss att inse, att det i högsta måtto kräves specialutbildning för den som skall handhafva det viktigaste och mest komplicerade af allt: statsaker.

LENNART: Ja, ja, det kan det vara något i. Nå, och statsöfverhufvudet? Ditt statsskick lämnar utrymme för så väl kungadöme som republik.

ARNOLD: Det gör det, fast jag själf ofantligt föredrager kungadömet för det levande, det personliga, för den kontinuitet det skänker, — ja, rent af för den glans som människornas ögon och den mystik deras fantasi behöfver, och hvarmed inga demokratiska slagord i världen kunna bekläda en

KLÄDNINGAR

till Kr. 3,50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläckade och oanvändbara klädning för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt käftong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

president. Dessutom tror jag att traditionens makt och en människas hela inriktning på ett ansvarsfullt kall ända från barndomen måste frambringa mera verklig kompetens än den som plägar dragas fram i ljuset af allmänna val. Eller har någon visshet att republikernas presidenter i själva verket äro öfverlägsnare personligheter än monarkernas konungar?

LENNART: Nej, inte just.

ARNOLD: Så har jag bara en sak att tillägga om mitt statskick, och det är också ett lån från det gamla Rom. Författningen skulle tillstodja riksför-samlingen att under utomordentliga omständigheter för en tid bekläda statsöfverhufvudet med diktatorisk makt.

LENNART: Där kom ditt själfhärskardöme ändå — Nå, skall du utarbeta det där för offentligheten?

ARNOLD: Nej, tvärtom skall jag be dig behålla det för dig själf. Ser du, jag har utopistblod i ådrorna, om det än i en föregående generation yttrade sig på annat sätt, och läte jag offentliggöra något sådant som detta, skulle människorna säga: Se så, nu börjar det hos honom också!

LENNART: Du skiljer dig åtminstone från den sannskuldige utopisten däri, att du inte väntar att utvecklingen med naturnödvändighet skall ha din utopi till slutmål.

ARNOLD: Slutmål, det finnes ju inte i den eviga kedjan af vardande och undergång. Rätt förstådd är utopien ett nöjsamt fidsfördrif, liksom fruntimmernas handarbete och de gamla pensionstagarnas patience. Man gör inte anspråk på mer. Hvad som borde ske och bör ske, har det väl någon den fjärmaste släktskap med hvad som är och varder?

ANNIE ÅKERHJELM.

En ädel kvinnas gärning.

MED KLARA LINDH FÖRLORAR kvinnorösträttsrörelsen i vårt land en af sina dugligaste, trofastaste och offervilligaste arbetare och, hvad som är bitt-rast, förlorar henne ännu ung.

Stannar man nu med vemod och tacksamhet inför hennes lifsverk, slår det en först och främst hur mycket hon arbetat och hur stillsamt, hur själfallet och enkelt det skett. De ledande i Stockholm ha nog vetat hvilken kraft de hade att lita till i henne, vetat att hon alltid villigt och gladt sade ja till allt arbete och utförde det förträffligt, men i de trakter, som lågo utanför hennes verksamhetsområde, har hon icke varit så känd. Det kan därför vara lämpligt att framhålla huru fru Klara Lindh, hustru till Gefle Dagblads redaktör, K. M. Lindh, var mångårig ord-förande i Gefle rösträttsförening och i Gefleborgs länsförbund, det största och ett af de bäst skötta af dem L. K. P. R. äger. Inom delsamma bedrefs, tack vare henne, arbetet med kraft, där anordnades turnéer, och dess årsmöten hade ett storartadt förlopp, blefvo verkliga kvinnodagar inom förbundets rayon. Dessutom deltog fru Lindh mycket lifligt i L. K. P. R:s sociala upplysningsarbete, i anordnandet af de Bergman-Osterbergiska samhällskurserna och icke minst såsom redaktör för L. K. P. R:s artikelserie, som i flera år utgått till ett stort antal tidningar i landet.

Vid de årligen återkommande centralstyrelsemötena hade den som skrifer dessa rader tillfälle att se något af fru Lindh. Lugn, klar och klok verkade hon i sitt uppträdande under öfverläggningarna, och hon imponerade alltid, trots sin anspråkslöshet. Vid det senaste centralstyrelsemötet tycktes

Klara Lindh.

den ställiga fru Lindh litet blekare än vanligt och det var ett drag af lidande kring munnen, men hon skötte sina plikter med samma lugn och intresse som alltid, och endast några få invigda visste, att hon stod inför en lifsfarlig operation. Det var betecknande för henne, att hennes arbetskamrater icke annat hur länge hon burit det lidande, som lade henne i grafven. Hon hade uppskjutit operationen, som hon anade skulle bli lifsfarlig, i det längsta "för att barnen skulle hinna bli så stora som möjligt".

Klara Lindh var en god maka, mor och husmor. Arbetet för rösträttsaken, all skrifning och dylikt, skötte hon hufvudsakligen om nätterna, det fick icke ta tid från hemmet. Hon hjälpte dessutom sin man med hans redaktionella göromål och räckte till för allt. Den enda, som fick stå tillbaka för hennes mångsidiga arbete, var hon själf.

Rösträttsföreningen brukar som ett heders-tecken ge sina veteraner ett rösträttsmärke i guld till tack för god och trogen tjänst. Klara Lindh hann aldrig till den ålder, då dylika utmärkelser brukas ifrågakomma, och landsföreningen fick aldrig i lefvande lifvet säga henne sitt tack. Men med den krans som nedlades på hennes graf af landsföreningens sekreterare följer i stället ett "tack för ädel kvinnogärning", som i sig innesluter hvad vi känna af bedröfvelse öfver att hon gått bort, af stolthet öfver hvad hon var, och af tacksamhet för hvad hon gaf.

ELIN WAGNER.

Ärade kvartalsprenumeranter

erinras om vikten af att i god tid förnya kvartalsprenumerationen, så att ej afbrott i tidningens expedition må uppstå. Under aprilkvartalet utger Idun två intressanta specialpublikationer, nämligen

Ett finskt nummer,

med intressanta bidrag af det moderna Finlands bästa pennor på såväl skönlitteraturens som andra kulturområden och tillika rikt illustrerad, samt

Ett baltiskt utställningsnummer

med intressanta bilder och text från den sydsvenska utställningsstaden. Prenumerera alltså ofördröjligen!

Sju noveller om "de själf-försörjande".

II.

ELIN KRONAS GÄRNING.

Af Axel Ahlman.

LANGST UTE I DET YTTERSTA bandet, där haf och land först mötas, bor ett folk, om hvilket vi andra veta ganska litet. Vi se dessa människor stundom från turistångarens däck, när vi en vacker sommardag en stund lägga till vid bryggan på vår färd. Och den skarpsynte har kanske också iakttagit dem, när någon gång en eller annan anledning tvingat dem att bruka den snabbare förbindelse till staden, som båten bjuder.

De stå där tysta, en smula blyga och tafatta, följa med naturmänniskans vakna och omedvetet missfänsamma blick allt det nya, som möter. De känna sig osäkra, bortkomna inför de muntra, välklädda passagerarna uppe i salongen och på promenaddäck och timmar kunna gå, innan de våga sig in från sin plats längs framme i fören för att med lågmält, tvekande stämma begära en kopp kaffe.

Märk väl! Jag talar här inte om den inre skärgårdens befolkning, som i kampen för tillvaron dukat under för frestelsen att taga alltför stor hänsyn till de ekonomiska fördelar, en lämplig ackommodation medför. Det är icke de, som tyvärr alltmera demoraliserats af badorflirtande och bostondansande sommargäster, hvilka i hafsstranden och naturen se endast ett lämpligt staffage för nypressade flanelbenkläder och välputsade lackskor och betrakta hvarje fiskare och bonde som ett drickspenninghungrande museiföremål.

Jag vill icke döma dem, har ingen rätt därtill, ty de lyda endast lifvets lag, böja sig för den starkare. Och för dem är penningen ofta den starkaste. Jag vet, att det funnits gamla, orkeslösa män och kvinnor bland dem, som gått en lång, ödslig vinter till mötes i en bristfällig, fallfärdig stuga, rustade blott med ett par fjärdingar salt strömming, en tunna dålig potatis och några kronor, ängsligt samman-sparda under sommaren. Människor som svälta, bokstafligen, lifvet igenom. Hvem vågar tänka med vrede på dem, när de möta våld — penningens — med list, bli snikna och begagna hvarje tillfälle att låta en ringa del af sommargästens tillsynes outtömliga guldfloed söka sig väg till sina egna fickor! Jag känner dem! Jag har sett en ö, som skulle varit ett jordiskt paradys, om ej nöden varit en ständig gäst där, höjas i välstånd men sjunka, ohjälpligen sjunka, moraliskt till ett samhälle af hycklande, lismande krypare, hvilka sålt sina själar för bröd.

Jag vet ej, hvem eller hvad, som kan hjälpa. Och jag sörjer men dömer ej.

Men det är icke om dem här skall berättas utan om de andra, dem jag först nämnde, och en ensam kvinnas gärning bland dem.

Albin Lundin på Lilla Håkanskär skulle ut och dra isnot med de andra karlarne. De voro ett tolfmannalag, som byggt på den hela vintern året innan och en god bit af sommaren med, innan den blef färdig, ty mycket annat hade varit att göra. Storm och säl hade ruinerat strömmingskötarna, vägen öfver ön skulle lagas, båtbyggnad och mera hade också tagit tid.

För hudens vård och ansiktets skönhet

CREME SIMON J. SIMON, PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

SMYCKEN

Kr. 1 till 20 000 Kr.

Präktkatalog, ringmått gratis.

KUNGL. HOFJUVELERARE.

JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

Men nu var den färdig, och Albin låg i mörkret och tänkte på hvar det var bäst att dra, i Gäddviken eller Tjufören. På förra stället blef det längre drag och var bättre botten, men så låg också isen tjockare, och stränderna voro mera branta och svåra att gå i. Han hade vaknat strax före dagningen, ville inte komma för sent, rifvit en sticka och seff, att det ännu var tid att dra sig en half-timme. Han låg och lyssnade till hustruns andetag bredvid sig i utdragssoffan. Och barnens på bänkarna rundt om. De voro fem stycken men skulle snart bli fler. När visste han inte riktigt, ty hon hade visst förtagit sig häromdagen, då han var i skogen, med att dra upp skötekan undan drifisen. Hon hade skrikit till ett slag och fallit, berättade Anton, äldste sonen, och när han kom hem, låg hon. Det hade gått öfver då, men man kunde ju inte så noga veta nu, när det varit galet, fast tiden var ändå inte inne, tänkte han. "Väl att det går mot vår!" mumlade han för sig själf, då han steg upp och lände en ljusbåt för att se värma kaffet öfver glöderna.

Just då han fått stöflarna på sig, skulle släcka och gå, stönade hustrun till, vände sig tungt och oroligt och vaknade. Albin blef rädd.

— Det är väl inte illa med dig, mor?

— Jag vet inte. Men tror knappst. Gå du! Skulle det vara så, får Anton springa efter dig.

— Ja, vi blir väl i Tjufören; det är närmast till.

Han gick. Därute steg gryningen kall och klar. Den östra horisonten var redan rödglödgad af solen, som steg som en blodigt röd ballong, mötte natthimlens mörka blå och alltmer jagade undan detta.

Det frös ett par grader, och morgonvinden, som också vaknat, var bitande kall. Albin gick med hårda, raska steg ner mot sjöboden, där noten låg klar i en kärre, och fann de andra redan församlade.

— Morron! hälsade han.

— Vi får väl ta Tjufören i dag, för kvinnan min är dålig, väntar sitt, och skulle det bli så, får jag inte vara långt borta.

Ingen gjorde någon invändning. Man hade nog hellre tagit Gäddviken, men med den hjälpsamhet, som gemensamma intressen, likartade svårigheter skapa, fann man sig. Det enda, som sades, var:

— Så drar vi Gäddviken en annan gång då, om isen blir.

De satte sig i gång, och snart var arbetet börjad. I en eka fördes en lina öfver den smala vikens mynning till andra stranden, noten matades så småningom ut med tillhjälp af denna lina så, att den stängde helt af. Sex man på hvardera sidan drogo den sakta fram mot isranden, men nu började de egenliga svårigheterna. Det gällde att i själfva landningen på båda sidor såga upp en rädda för draglinorna, så att den påsformiga noten, som i öfverkant är försedd med korkflöten och nedtill med sten, kan släpas i vertikalt läge inåt, tills den når land och kan halas upp.

Några timmar hade förflutit. Solen lyste med kall, hvit glans öfver Bottenhavet, som låg ödsligt och dödt med ett och annat drifvande isflak. Längst i norr stod en mörkblå molnbank, endast öfverst silfverbrämrad af ett skimrande ljus.

— Vi få nordan med snö, sade en af männen med blicken utöfver himlen. I detsamma ljödo snabba steg i klipporna. Det var Anton.

— Far, far, I får skynda er nu! Mor är dålig och sa, jag skulle springa efter er.

Albin vände sig till de andra:

— Jag måste efter Elin Krona, barnmorskan. Är det någon, som vill gå med. Det är inte godt vara ena, om det blir snö och kuling.

Männen tego. Deras vana ögon sade dem, att det skulle bli en hård färd. Molnen rullade upp med förfärande hast, och vinden hade ökat betydligt. Så steg en ung lots, Karl Oster, fram:

— Jag får väl då, när det är så ställt. Har du kläder, för det är väl brådt, så jag inte hinner hem och byta?

Karl och Albin sprungo uppöfver. Hemma var det illa. Kvinnan låg i sängen och kved sakta, medan barnen undrande samlats rundt omkring. De äldre sökte förgäfves tysta den minsta, som skrek af rädsla.

— Spring bort till mitt och hämta Anna och bed henne komma ner. Säg hur det är fatt, och att hon kommer medsamma! sade Karl till Anton.

— Hon får elda i stugan till ungarna och se till, så att inte människan rakt ligger och dör, om vi inte hinna fram i tid.

Stora skötbåten var snart klar med två ref och ett par extra säckar sand som barlast. Den löpte som en liten ångbåt genom sjön, bidevind för styrbords halsar i den alltmer växande stormen. Det gällde att hinna segla de två milen upp till Runsvik, innan stormen hade fått full kraft — vägen hem med halft akterlig vind borde gå lättare. Albin styrde själf. Han fick ständigt lätta på skoten och lova, men fram gick det, och klockan var ej mer än en kvart i tre, när de förtöjde vid bryggan. Det var nu en half timmes väg upp till Elin's bostad. Albin sprang hela vägen. Han var genomvåt men kände det ej, ty ångesten att komma försent, att ej finna henne hemma, dref alla andra tankar på flykten. När han nådde byn, föllo de första snöflingorna honom i ansiktet. De hvirflade fram, piskade nästan lodrätt af stormen.

Elin öppnade. I ett enda andetag berättade Albin sitt ärende, och hon lyssnade tyst. Hon var en liten ljuslätt trettioårskvinna med ett fast och beslutsamt ansikte och kloka, klara ögon. När han slutat såg hon pröfvande ut i den alltmer mörknande dagen och sade:

— Nå, men tror Lundin också, att det går ta sig fram i detta väder?

Albin sprang upp. Den tanken, att hon kunde neka, hade ej fallit honom in.

— I Jesu namn, säg inte nej! skrek han. Tänk på, hur det är, på henne därute! Och på mig och barnen, om hon dör. Ty hon klarar det aldrig ensam.

— Ja, det är illa, det hör jag, men vi äro också tre lif, och jag ville bara veta, om det finns utsikt att komma fram med lifvet — några utsikter alls.

— Det går, det måste gå! Kära, haf förbarmande!

Elin stod tyst en stund. Hon visste, hvad färden betydde. Hon var själf af gammal skärgårdssläkt, och en mångårig praktik härute hade lärt henne, hvad hon förut ej kände om denna ständiga lek med lif och död — en lek af blodigaste allvar. Så sade hon:

— Jag kommer! Vänta medan jag klär mig och lägger in, hvad som behöfves.

När de kommo ner till Runsvik, var det nästan nermörkt. Stormen hade ökat än mera och kom med ilande snöbyar, hvilka sköto fram en vägg af isande, gråhvit dun-

kel, som dränkte allt, men stundom lättade en smula. Furorna vid stranden bugade susande likt jättefantomer i en underlig, skrämmande dans, och båten rycke och slet i fånglinan, stampande och vacklande i sjön.

Karl Oster satt i lä för bryggan med sydvästen neddragen öfver öronen och oljerocken väl tillknäppt. Han hade beslagit seglen och fällt masten för att minska påkänningen i den vråkande sjön. Då han hörde stegen, kom han upp.

— Det går inte, Albin! sade han. Vi tar oss inte öfver i kväll. Det är döden.

— Döden — ja för henne därute — och barnet, om vi inte kommer. Jag skall hem, om jag skall simma.

— Men tänk på oss andra, på Elin Krona! Vi ser inget i snöjockan, bottenrefvet räcker inte längre —

— Vi har kompass! Går du inte med, seglar jag ensam.

Karl vände sig till Elin.

— Neka! sade han. Det är rena själfmordet detta.

Elin tvekade åter. Sjön såg ryslig ut med hvita, fräsande brott i mörkret. Albin gick emot henne:

— Kommer ni med? sade han hest. — Så sant det finns en rättfärdig Gud, skall han hjälpa i kväll, om inte annat så för barnets skull.

Elin tog ett steg emot honom:

— Jag följer! — — — Så sant det finns en Gud för olyckliga.

— Då går också jag! svarade Oster.

Det blef besvärligt att komma ut. Sjön bröt öfver refven tio famnar i lä och hotade att kasta dem ner, innan båten fått fart efter vändningen. Trots bottenrefvet slängde den hela essingen i vattnet under de få sekunderna Albin fick ligga bidevind ut, trots de nästan helt släckta skoten. Men det gick, och efter ett par minuter af fasa och spänning föll hon af med vinden akter om tvärs på styrbord, och de slörade undan ner mot hemmet i en hvinande fart. Elin hade krupit samman akterut, medan Karl krupit föröfver för att lätta aktern mera och så mycket som möjligt undvika risken att länsa båten full i den grofva sjön.

Plötsligt böjde han sig fram och lyssnade. Hans ögon sökte genomtränga snöjockan, som för stunden lättat en smula, och han satt framålböjd. Så ropade han:

— Gud i himmelen, Albin! Isen! Den har drifvit ner genom Norrsundet och ligger rätt förut vid västra landet. Vänd! Vänd!

Men där var ingen tid att vända, bara att falla och gira.

— Släck skänkelfallet och stryk storen! Loss focken! skrek Albin.

Båten stannade ett ögonblick. Den tvekade, raglade som en drucken i de vältrande vattenmassorna — men föll af på andra bogen, femtio meter från de ringande, skrufvande isblocken i lovalt.

— Vi får ta land på Ofvanskär och se, om det bär inne mellan småholmarna hem. Det har visst inte gått upp där än.

Karl Oster hissade på nytt storseglets trekant. Därefter lyfte han ur spristången och surrade den samman med årona och löstofterna. Elin iakttog honom stilla. Hon visste, hvad detta betydde — en ofullkomlig, provisorisk lifboj, för liten att bära dem alla, osäker t. o. m. för en.

— Sveg in den i oljerocken och bind fast den, sade hon och räckte honom sin väska, — om jag kommer i land behöfs den.

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Kobb's Hongkong Thé

är den mest omtyckta thédryck.

Till salu i alla finare speceriaffärer.

Karl gjorde, som hon sagt, och drog där-
efter af sig oljekläderna och yttertröjan. I
samma nu skymlade brott föröfver, och en
hög klippvägg växte fram ur mörkret.

— Pass upp! skrek Albin, men de gingo
klara de yttersta refven. Tjugo famnar till —
en väldig duns — masten knäcktes som en
sticka, och båten vräktes ikull, fylldes med
vatten, red åter upp ett par fot med nästa
sjö och låg där med krossad botten. Lyck-
ligtvis var det ej långt till land. Albin hade
hittat in i en grund vik, och de vadade ge-
nomvåta, frysannde in med åror och stänger
på släp.

Ofvanskär är blott några hundra meter
långt, en öde kal klippa, men står genom en
rad småholmar i förbindelse med Lilla Hå-
kanskär. De togo sig snart öfver och funno,
att isen ännu låg på andra sidan, visserligen,
det visste de alla, en förrädisk, lös väris,
full af hål och underminerad af sydliga, ljum-
ma strömmar. Men det var inget val. De
måste öfver.

De höllo en lina mellan sig, och Karl gick
först med Elin några famnar snedt bakom sig
och sist Albin. Han ledde dem sakta framåt
i sicksack, försiktigt pröfvande isen med en
åra — hvar och en af dem bar en sådan med
för att klara sig, om det bar ned. Flödvattnet
steg dem långt upp på benen. Stannade de
ett ögonblick, kände de botten under sig
sjunka liksom sugande, sakta, med ett säll-
samt porlande ljud, och de visste, att det
fanns inget annat än att gå, endast gå fram-
åt, försiktigt visserligen, men ständigt framåt,
en vandring på lif och död.

De voro nästan i land. Karl hade blott
några famnar kvar till Håkanskärstranden,
då Albin plötsligt skrek till och en häftig
knyck i repet kändes. Han hade gått ner i en
vak. På bråkdelen af en sekund gled det
genom Karls hjärna, att stannade han här
och sökte dra upp den andre, skulle isen
ge vika för dem alla, och de skulle icke orka
arbeta sig fram till fäste genom den näs-
tan som löst hoprusen snösörja sköra grund,
de stodo på. Några ögonblick kunde den
hålla för att sedan obevekligt sjunka och
brista. Icke heller var det att lita på, att han
därute ensam kunde hålla sig uppe. Här
måste handlas och handlas snabbt.

— Håll fast, ni båda! skrek han, grep den
yttersta ändan af linan, hvars öfverskjutande
del hängde ordentligt uppkransad på vänstra
armen, och med några väldiga språng nådde
han land, slog linan om en sten, som till all
lycka låg i själfva vattenbrynet, och började
hala.

Elin hade så godt som ensam fått hålla den
sjunkande uppe. Uppbudande det yttersta
af sina krafter stod hon stilla med fotspjörn
i den lösa isen, som långsamt sjönk, och när
hon åter kände linan styfvas uppifrån, nådde
vattnet henne redan öfver midjan. Men de
voro räddade — och hennes gärning vän-
tade.

Det är ej mycket att tillägga. Efter ännu en
halftimme voro de hemma hos Albin. Det
var i sista minuten. Redan långt ute på bac-
ken hörde de de smärtans och ångestens
skri, som ringer en ny varelse in i världen.

Det blef en svår kamp. Men när den lille,
badad och lugn, lades till moderns bröst,
visste Elin Krona, att hon med kamp om sitt
 eget räddat tvenne lif. Och hon tänkte på
 detta, när hon utfröttad bytte sina våta
 kläder.

Mathilda Staël von Holstein.

Stockholms landtegen- domsnämnds första kvinn- liga sekreterare.

TT BLAND 57 MEDTÄF-
lare till en plats den enda
kvinnlige sökanden blir den
lyckliga, är väl något fullkom-
ligt förbluffande för det enkla
sinnet och lika oförklarligt för dem som
hälsa detta mirakel med glädje som för dem,
som fyllas med indignation. Gåtan klar-
nar dock i någon mån, när man hör, att det
är Mathilda Staël v. Holstein, som är den
bland de 57 sökandena utvalda nya sekre-
teraren i Stockholms landtegendomsnämnd.
Ty fröken Staël v. Holstein är en sällsynt
duglig kraft och äger icke blott teoretisk
juridisk utbildning genom sina med vacker
framgång bedrifna i det närmaste avslutade
juridiska studier, utan också praktisk erfä-
renhet från sin anställning hos "Billiga tom-
ter", där hon fått syssla med lagfarter och
dylikt. Dessutom äger hon både personlig och
feministisk ambition, och nämnden har helt
visst icke räknat fel, om den väntar, att den
första kvinnliga sekreterarens nit och in-
tresse för uppgiften kommer att rättfärdiga
dess val.

Fröken Staël v. Holstein är mycket glad
att få tillhöra en nämnd med en så vidtom-
fattande social uppgift och att i sin mån, om
också blott indirekt, få deltaga i arbetet att
förvalta stadens egendomar till största tänk-
bara fördel, och att skapa nya lämpliga
välordnade områden för de stockholmare,
som vilja flytta ut och bo på landet. Sekre-
terarens direkta uppgift består i att föra
protokoll vid nämndens sammanträden, upp-
sätta förslag till skrivelser, uppsätta och
granska arrende- och köpekontrakt och vara
dess juridiska ombud vid eventuella rättegån-
gar.

Den nya sekreteraren, som redan är i
gång med sitt arbete, betraktar det som huf-
vudsyssla, efter hvilken det öfriga arbetet
regleras, men beräknar hinna med åtskilligt

därjämte. Det kan måhända intressera dem,
som tycka att "dagarna flyger" och "man
hinner ingenting", att höra hvad en kvinna
med fröken Staëls energi kan få ut af sin
tid. Hon har under fyra år samtidigt med
sitt dagliga förvärfvarsarbete studerat juridik å
Stockholms högskola och är färdig för jur.
kand. examen i vår eller till hösten. Hennes
tentamina ha gått jämnt med flera af kam-
raterna, som uteslutande ägnat sig åt stu-
dierna. Vidare är hon sekreterare åt hälso-
vårdsnämndens revisorer, vice värd i ett hus
vid Brunkebergstorg och fullgör då och då
juridiska uppdrag åt klienter, som vända sig
till henne. Men dessutom har hon åtagit sig
sådana hedersuppdrag som medlemskap i
Riksförbundet för affärsanställda, ordföran-
deposten i Stockholms kvinnliga studentför-
ening och v. ordf. i kvinnliga kontorist- och
expeditföreningen, medlemskap i kommittén
för kvinnans rättliga ställning i och för År-
stautställningen samt nu senast en supple-
antplats i pensionsnämnden för 8:de pen-
sionsdistriktet.

Men man skulle dock ha glömt den vik-
tigaste af hennes uppgifter om man under-
låte att nämna att hon samtidigt är ett stöd
för sin mor och en utomordentlig stora sy-
ster för sina bröder och systrar.

Medgif att gåtan är icke längre landtegen-
domsnämndens val, gåtan är fröken Mathilda
Staël von Holstein!

E. W.

Iduns kvinnliga akademi,

hvilken som bekant på tidningen Iduns till-
skyndan stiftades den 6 jan. 1906 och
består af nio svenska kvinnor, represen-
terande olika områden af kvinnlig verk-
samhet, nämligen en för litteraturen, en
för de bildande konsterna, en för musi-
ken, en för teatern, en för vetenskapen,
en för pedagogisk och en för social-filan-
tropisk verksamhet, en för hemslöjd och
konstindustri samt en för affärsverksamhet,
skall enligt stadgarna inom sig utloffa en
ledamot vid hvarje årssammankomst, med
början 1913. Den utloftade är dock ledamot
af Akademien intill slutet af följande år. Vid
1913 års ordinarie sammankomst behöfde
emellertid ingen utlottning äga rum, emedan
operasångerskan fru Carolina Östberg då af-
sade sig ledamotskapet.

Till följd af hennes afgang ur akademien
vid innevarande års slut riktar nu Iduns
kvinnlige akademi härmed en vädjan till våra
läsare att inkomma med förslag på någon
svensk kvinna inom vår musikvärld, som
kan anses lämplig att intaga den ledigblif-
vande platsen. Vidare riktar akademien en
uppmaning till samma läsekrets om biträde
vid föreslående af pristagare.

Vi vädja därför till våra läsare dels att ge
förslag till lämplig ledamot af akademien,
att inom densamma representera musiken,
dels att inkomma med motiveradt förslag till
pristagare för 1915, framhållande någon
svensk kvinna, som kan anses berättigad till
hederspriset 1,000 kr., för belönande eller
främjande af någon förtjänstfull kvinnlig
gärning.

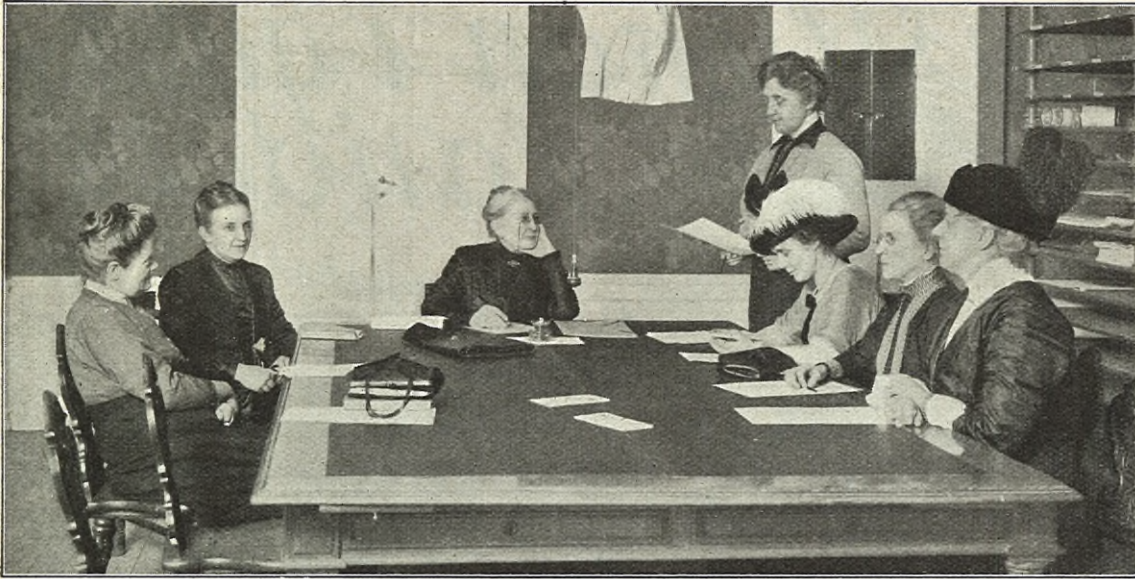
Förslagen, som torde adresseras till aka-
demiens sekreterare, med. dr. Karolina
Widerström, Gamla Kungsholms-
brogatan 19, Stockholm, böra insän-
das ju förr dess hellre och senast före ut-
gången af oktober månad.

Sy Edra kappor och klädningar själf. Begär prof på våra prima till-
verkningar af **Kapp-, Dräkt- & Klädningstyg**. Ni finner alltid
något i Eder smak till billigt pris. Köp äfven Schalar, Filtar och Respläd
hos **A.-B. C. O. Borgs Söners Fabriker** i Lund.

Salicedrin-salva

Framställd af svensk leg. läkare på basen af Zn; S; Salicylat; Pyrol. Oxycedri; etc.
Osvikligt medel mot själfsprickor, äldre sår, lätta brännskador, torra kroniska ekzem.
Säljes endast å apotek. Studera noggrant medfölj. bruksanv. Pröfvad å svenska sjukhus.
Tillverkas af **Tekn. Fabriken Påqueurette, Sthlm.** Prospekt på begäran.

Ett sammanträde inom Årstautställningens Centralkommitté. Från vänster till höger: fröken Math. Widegren, ordf. i kommittén för socialt arbete; fru Eva Upmark, ordf. i finanskommittén; fru Agda Montelius, ordf. i centralkommittén; fröken Signe Laurell, sekreterare i centralkommittén; fru Karin Holmgren; fröken Maria Cederschiöld, ordf. i presskommittén; fröken Bertha Hübner, ordförande i biografkommittén.

Något om det nya Årsta just nu.

VÄSTRA TRÄDGÅRDSGATAN 4 i Stockholm disponerar kommitterade för Årstautställningen en rymlig våning, där arbetet fördelat på många händer nu raskt fortskrider. Där hålla de olika kommittéerna sina sammanträden, där arbetar regelbundet med skrifgöromål ett antal unga damer, där sorteras och bearbetas de enquetesvar, som nu inkomma från alla håll, och hvilka skola tjäna som grundval för utredning om kvinnans ställning i olika yrken och i det sociala arbetet. Fredrika Bremer-förbundets sekreterare, fröken Signe Laurell, ägnar sig helt och hållet åt Årsta och arbetar dagligen däruppe på Västra Trädgårdsgatan. I dagarna har hon dock farit ner till Malmö för att på platsen se till arbetet, träffa aftal med leverantörer och dylikt samt på samma gång vara med om Årsta taklagsöl.

De planer, för hvilka Idun redogjort i deras första begynnelse, börja nu ta fast form. Och detta gäller icke blott den yttre ramen för utställningen, som vi för någon tid sedan skisserade, utan också anordnandet af utställningsmaterialet.

Den sociala kommittén är sålunda i full färd med sitt arbete och kommer att kunna prestera en allsidig utredning om kvinnans insats på det sociala området. Den har gjort undersökning om alla kvinnliga donatorer, om stipendier för kvinnor, om sociala företag, startade af och för kvinnor, har utsändt frågeformulär till alla pastorsämbeten i riket för att få reda på hvilka uppdrag i de kommunala institutionerna som kvinnor bekläda. Vi få veta hur många kvinnor, som sitta i stadsfullmäktige, i pensionsnämnder, i officiella kommittéer eller tillkallade som sakkunniga.

En lappkatalog kommer att efter dessa uppgifter upprättas och dessutom kommer en illustrerad uppslagsbok öfver kända kvinnor att utgifvas under redaktion af fröken Valborg Hedberg på Alb. Bonniers förlag.

Yrkeskommittén, hvars ordförande är fröken Axianne Thorstenson, har nu fått svaren på sina enquetes, gällande de kvinnliga anställda i kommunikationsverken, kontors- och butiksbiträden, skådespelerskor och journalister etc., och kommer nu att bearbeta materialet. Genom tillmötesgående från offi-

ciella kommittéer har man fått del af deras ännu icke tillkännagifna arbetsresultat och kunnat stödja sig på deras siffror.

Kommittén för kvinnans rättsliga ställning är i arbete med att ur våra lagar utdestillera texten till den gifta och den ogifta kvinnans språkband, som skola slingra sig rundt vägarna i stora utställningshallen, och säger sig ha åtskilliga intressanta och för de flesta så godt som okända saker att komma med.

I ett af rummen å utställningens byrå inrymmer begynnelsen till det bibliotek af kvinnolitteratur, som skall ordnas af doktor Valfrid Palmgren-Munch-Petersen och inrymmas i öfre våningen af Årsta. Äfven ett barnbibliotek hoppas man få till stånd.

Böckerna skola bindas af kvinnliga bokbindare i Malmö.

En minnesutställning öfver drottning Sofia kommer också att anordnas, där den aflidna drottningens verksamhet på det sociala fältet kommer att belysas.

Som förut nämnts skall Fredrika-Bremer-rummet bli en trogen kopia efter salongen på Årsta under Fredrika Bremers tid och man arbetar på den svåra uppgiften att söka samla så många minnen af Fredrika som möjligt.

Tiden närmar sig nu den 15 maj, dagen för utställningens öppnande, med stora steg och i känslan häraf och af allt det som återstår att göra forceras arbetet såväl i Malmö som i Stockholm och i Göteborg där kommittéer också arbeta.

De arbetande äro, med allt sitt knog, hoppfulla och man har också anledning att tro att kvinnornas Årsta skall bli en vacker succés i likhet med hela Baltiska utställningen.

Hemlösa barn och barnlösa hem.

ANNA FVLLDE 3 ÅR 1 december. Föräldrarna hade inte något hem då hon föddes utan modern vistades med sin lilla flicka på ett s. k. Småbarnshem den första tiden. Sedan gifte sig hennes föräldrar och lilla Anna kom hem till dem. Något verkligt hem blef det dock aldrig för henne, ingen af föräldrarna tycktes känna ömhet för sitt barn och äfven den kroppsliga vården lämnade mycket öfrigt att önska. Hemmet är dessutom mycket fattigt och att fadern skulle betala inackordering för henne är uteslutet. Då har Barnavårdsbyrån intet annat att välja på än att lämna henne där hon är eller fråga genom Idun om ej något annat hem, där det finns kärlek till öfvers också för henne, kunde öppnas. I afvaktan härpå har hon på Byråns bekostnad varit på Tomta barnhem ganska länge och där förvandlats från en blek och ynklig liten stackare till ett lifligt och näpet barn.

Anna.

Astrid.

Nils.

Astrid, 15 månader gammal, är ännu för liten att förstå, hur ensam hon står i världen. Man måste önska att hon aldrig skall behöfva känna det utan att någon som nu ser hennes bild i Idun skall vilja blifva henne i de föräldrars ställe som helt öfvergifvit henne.

Hon är nu utackorderad genom Fattigvården här i Stockholm, som måste taga hand om henne då modern försvann, men som önskar att hon skall få en lyckligare framtid än hvad som i regel kommer på ett "fattigvårdsbarns" lott.

Nils föddes i maj 1912 af "okända föräldrar" och har mer än de flesta barn varit från början af sitt lif utkastad i världen. Moderns ställning var sådan att hon ej ansåg sig kunna kännas vid barnet. Fadern betalar visserligen men med svårighet och har aldrig sett sitt barn. Han kan aldrig tänkas bli i stånd taga sig af honom.

Lille Nils är ett ovanligt förståndigt barn och trots sin liflighet mycket snäll.

De, som önska taga någon af dessa små som eget barn, förde vända sig till Barnavårdsbyrån i Stockholm, Kornhamnstorg 51.

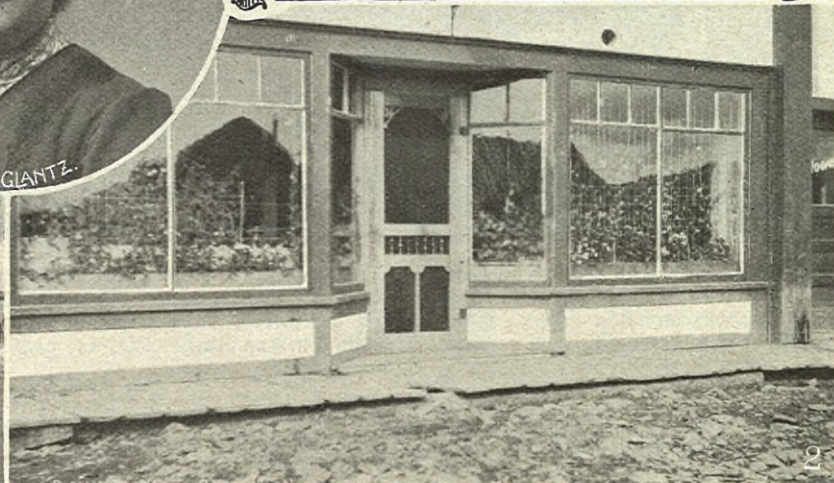
Interiör från Årstautställningens byrå.

Selma

Stockholmsflickan i guldgräfvärlandet.

10-årsjubileum.

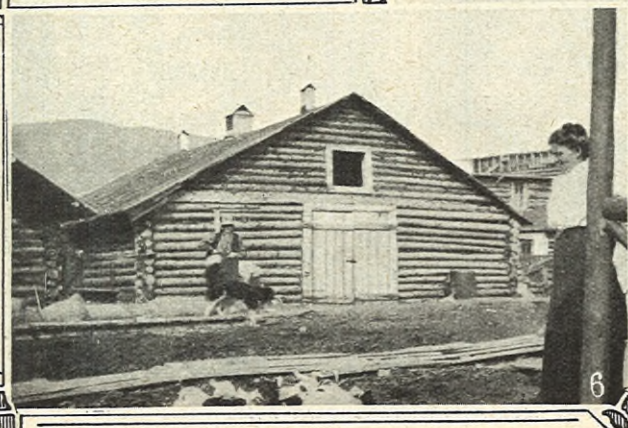

LAND DEN STÖRM AF EMIGRANTER SOM FÖR 18 år sedan öfver Göteborg sökte sig borti till de stora möjligheternas land i västern, var äfven en 15-årig stockholmslös, Selma Albertina Glantz. Hennes mors syster hade krossat Atlanten förut och fått det relativt bra. Detta visste lilla Selma. Men det var också allt. Någon adress på sin släkting hade hon dock ej, utan gaf sig alltså dristigt nog i väg på egen hand. En vän hade lofvat att möta Selma vid Newyorks hamn. Fartyget gick dock mot förmodan en annan väg genom Filadelfia, hvarför den unga emigranten vid framkomsten befann sig alldeles ensam utan den minsta hjälp eller vägledning. Selma Glantz hörde dock icke till den sortens naturer, som genast tappna humöret, om motgången börjar kasta sin svarta skugga framför sig. Långe dröjde det ej förrän hon kunde meddela

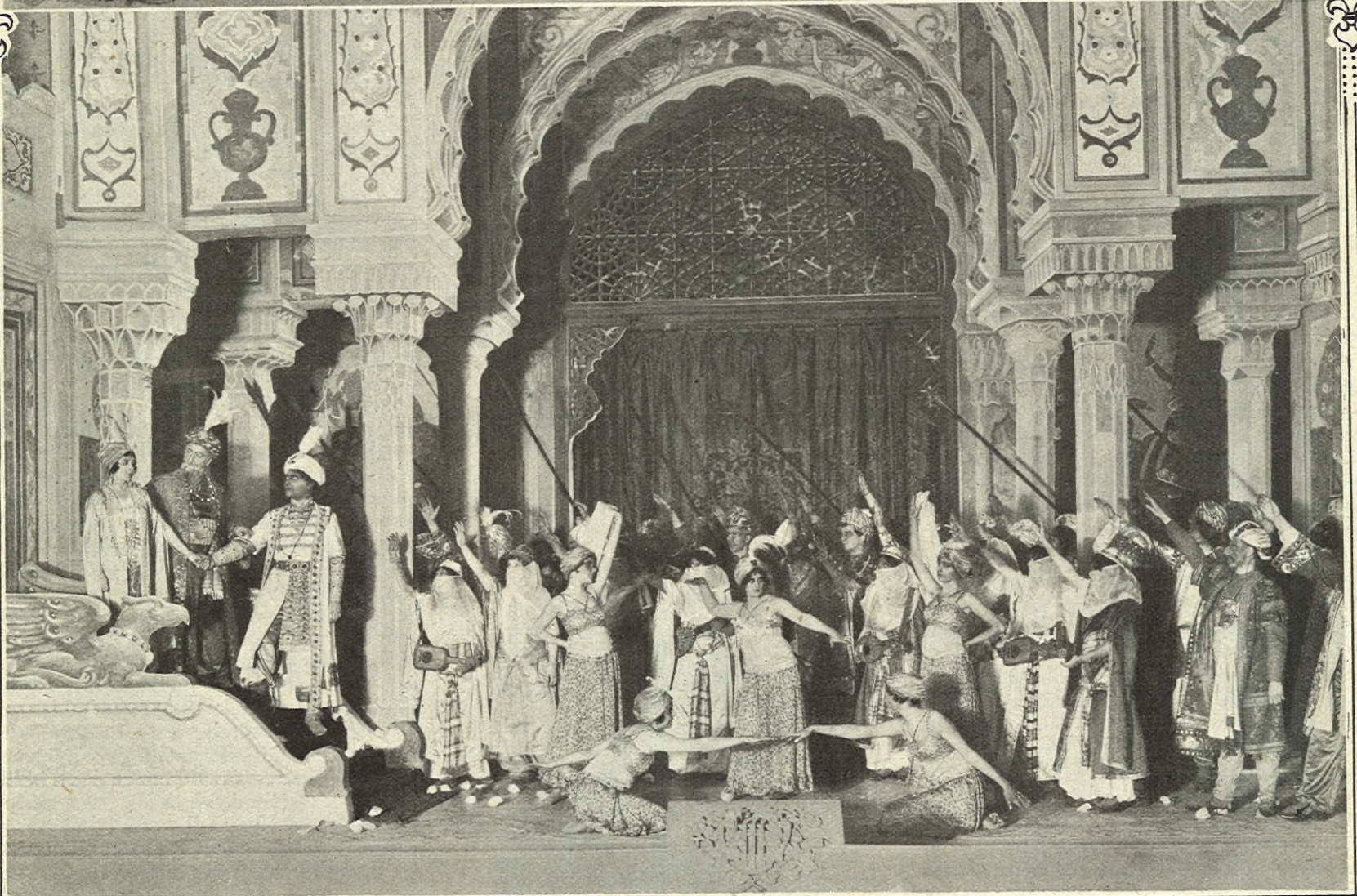
1. Grand Hotel Selma Glantz i Flat City, Alaska. 2. Hotellets matsalsfönster; äfven i det kalla Alaska frodas fönsterträdgårdarne. 3. Nils Glantz hvisslar på hundspannet. 4. Sture Glantz

i eskimådräkt. 5. Mrs Glantz-Swanson i sitt åsneekipage. 6. Hotellets stall med plats för 20 hästar. 7. Ett guldgräfvärlag på kafferep. 8. "Vaktparaden" i Flat City.

Det stora skådespelet på Stockholmsscenen.

Öfre bilden: "Orleanska jungfrun" på Svenska teatern. I Karl VII:s palats. Johanna d'Arc uppmanar konungen och hans folk till ny kamp mot de engelska inkräktarne. I midtgruppen från vänster: Filip af Burgund (hr Gustaf Ranft), Johanna d'Arc (fru Brunius), Du Chatel (hr Hammarén), Agnes Sorel (frkn Olga Andersson), Karl VII (hr Brunius) och greve Dunois (hr Klintberg). Nedre bilden: Sagospelet "Aladdin" på Dramatiska teatern. Bröllopsscenen i sultan Solimans palats. Längst till vänster: Gulnare (fru Bosse), Sultanen (hr Palme) och Aladdin (hr de Wahl). Midt på scenen en af danserskorna (fru Olga Raphael). Ateljé jæger foto.

sin moder Ida Glantz-Stenberg, att hon tagit plats som tjänsteflicka. De svenska tjänsteflickorna ha ju alltid stått högt i kurs i dollarlandet.

Under en tid af fyra år stannade vår unga landsmaninna i Newyork. Så styrde hon färden vidare västerut. Åter en fyraårsperiod förgick och Selma Glantz slog sig fram som tjänande syster, dels i San Francisco, dels i den sköna och mångbesjunga Los Angeles. Det var just under den tiden, då ryktena om guldfyndet i Klondyke började susa genom världen. Selma Glantz var en af de första, som greps af febern. En god tid var hon ensam bland guldgräfvorna. Hon var äfven den första svenska kvinna, som vågat sig uppåt Klondyke och Alaska med dess arktiska klimat.

Helt nyligen kunde Selma Glantz, numera mrs. Swanson, fira sitt 10-årsjubileum i guldgräfvärläget. Mrs. Swanson hamnade först vid Dawson; så gick färden vidare till Fairbanks och Iditaro i Alaska. För att få ett begrepp om hvilka oerhörda afstånd, som ges å dessa territorier må nämnas, att det är 65 svenska mil bara mellan de två sistnämnda platserna. Vägen ned till civiliserade trakter är kolossal — en veritabel hundväg i många afseenden. Under den korta tid om året, då floden Yukon är segelbar går det relativt lätt att komma ned till Frisco och åter. Men på vintern tager resan ned en hel månad och några andra kommunikationer än hundslädarne gifvas ej. På den vägen har många fått "ge upp", både indianer och hvita män. Det är äfven en postgång, som troligen är världens mest underbara.

Jack London har i sin bok "Kungen af Klondyke" gett en alldeles ypperlig skildring af de otroliga mödor och faror, som de få utstå, som skola den vägen fram.

Nåväl! I dessa trakter har alltså en ung stockholmska kämpat sig fram under 10 långa och kalla år. Det är en bragd, som nog inte många vilja åtaga sig att göra efter.

Redan i Fairbank's öppnade mrs. Swanson marketenteri för hungriga guldgräfvare. Och i Flat City, Alaska, blef den "baren" omlagd till ett "Grand Hotell". Visserligen inte jämförligt med fru Wilhelmina Skoghs, men likväl tydligen det främsta på en så nordlig breddgrad och värdt sina modiga 24,000 dollars.

Som medhjälpare har mrs. Swanson senare fått sina två yngre bröder, Nils och Sture, hvilka äro utrustade med samma glada humor som sin syster. Mrs. Selma Swanson gästade för någon tid sedan gamla Sweden. Det hade varit en dryg färd på två månader för henne att "gå hem", som hon sade. Den biljetten tur och retur hade kostat 7,500 kr.

Och ändå var det minsann ingen lyxresa. Att sitta nätter igenom insnöd i någon bergskrefva eller då och då vada till midjan i isvatten det hör till de nöjen, som själfklart få tagas med i räkningen på en dylik färd. Men mrs. Swanson hade sedan länge den rätta träningen. Det var inte första gången hon varit på resan utefter Yukon! Nu är mrs. Swanson åter därtorta bland eskimåindianer och guldgräfvare, och kanske just nu förbereder någon ställigare fest med mycken välfägnad.

Nedskrivaren af detta fick under mrs. Swansons stockholmsbesök tillfälle att träffa henne några gånger. Mrs. Swanson ger intryck af att vara en kraftnatur af ärligt och bastant slag. Marketenterskan från Alaska äger förvisso en högst aktningvärd fysisk styrka, som kommer väl till pass under lifvet i vildmarken. När hon skämtsam berättade

att hon personligen knogat med i ett guldvaskekarlag, så trodde man henne utan prut. "Basen" för laget tyckte emellertid, att hon "låg i" alldeles för mycket, hvarför hon — entledigades. Sådant händer väl mera sällan i Amerika! På sitt enkla rättframma språk berättade vidare mrs. Swanson om sin kamp i en karg och oländig natur.

Guldgräveriet är ett nyckfullt spel. Insatsen är lifvet. Men man kan riskera att draga nitlar oftare än man tror. Det kan också slumpa sig till en förmögenhet i ett enda ryck. Ur vaskpannan kan komma mycket eller ingenting. Swansons hade vid en viss tidpunkt haft en liten förmögenhet, men mannen köpte mera jord, som visade sig vara fri från de begärliga gula kornen, och så ströko alla besparingarna. Det är den vanliga visan i ödemarken.

Nu fänkte inte mrs. Swanson stanna så många år till i Alaska, som dock trots köld, oerhörda afstånd och många umbäranden blifvit henne rätt kärt.

Det soliga Kalifornien lockade nu så mycket starkare. Där ville hon köpa sig en farm och lefva i lugn och ro och riktigt hvila ut efter strapatserna i vinterns rike. Men ännu en gång, kanske redan 1915 — "går" hon åter till old Sweden och sin kära mor i Stockholm.

Mrs Swanson hade många värdefulla och intressanta små ting med sig hem, ett helt litet museum kunde man säga med relikter från guldet och köldens land. Det var främst en hel del påsar med guldsand och guld i mindre bitar. Vidare en rad arbetade guldsaker, hvarå varghunden, den trogne och outhärlige dragaren, celebrerades på många sätt.

Dessutom funnos hvalrossbetar, som flutit i land vid Berings Sund, och som indianerna fiskat upp och bytt bort. Mrs. Swanson hade äfven en mängd fina indianska handarbeten. En liten utställning hade mrs. Swanson tänkt anordna. Men tiden blef knapp och uppmuntran var ringa. Kanhända blir det lämpligt att upprepa försöket nästa gång.

Tio år ha alltså förflutit sedan vår djärfva unga landsmaninna för första gången "gick" efter Yukon upp mot Klondyke. Det är ett jubileum af mera säregen natur och bakom detta ligger ett arbete, hvars dimensioner icke kunna mätas med helt vanliga mått.

Det kanske därför kan vara motiveradt att inför svensk publik just nu erinra om den energiska stockholmsflickans gärning i guldgräfvarelandet.

HJALMAR GUSTAFSON.

"Moderslycka". En eskimåidyll från Flat City.

Carolines kärleksaffärer.

Berättelse af KATHLEEN NORRIS.

Bemyndigad öfers. för Idun.

AMILJEN MAITLAND HADE TVÅ gossar och en flicka — Caroline, Owen och Teodor. Caroline eller Carrie, som vi i Coolwater alltid kallade henne som liten, var två år äldre än Owen, som i sin tur var två år äldre än Ted. Men hon var liten och bröderna storväxta, och särskildt som barn sågo de ut att vara lika gamla alla tre. De voro alltid tillsammans, fru Maitland höll på att Carrie skulle eskorteras och beskyddas af sina bröder, hvar ett hon än gick.

När hennes far dog, var hon redan van att styra sina bröder och det stora huset på kullen.

Maitlands voro de rikaste i Coolwater, de ägde den största banken i trakten. De hade varit storartadt gästfria, och Carrie och gossarne vidmakthöllo traditionen. De höllo i själfva verket på alla familjetraditioner. Owen och Ted gingo in i banken efter att ha avslutat sina studier, blefvo ledare för Yachtklubben och togo liflig del i den lokala politiken. De voro ståtliga och vackra, som alla män i Maitlandfamiljen, men Caroline var liten, mörk och mager, som alla kvinnorna i släkten. Andå från den tid då gossarne, tio och åtta år gamla gingo till dansskolan, rödblommiga och välborstade, började mammorna i Coolwater att lifligt intressera sig för dem. Ty pojkarne Maitland måste ju gifta sig en gång.

Lika snart började å andra sidan folk förutsäga att Caroline aldrig komme att bli gift. Vi flickor voro alla på det klara med det. Det finnes somliga egenskaper hos den blifvande gamla fröken, som visa sig redan tidigt i lifvet. Carrie var ful, men redan i Coolwater finnas lysande bevis på att fullhet ännu aldrig hindrat giftermål. Carrie klädde sig förtjusande redan i moderns lifstid, men efter hennes död blef hon nästan uppseendeväckande elegant. Carrie var rik, den rikaste flickan i staden, talade franska och spelade piano, hon gaf förtjusande bjudningar och gaf dem ofta. Och Carrie hade godt hufvud, hon kunde tala på sitt ifriga och snabba sätt om nästan hvarje fänkbar ämne. Hon hade genomträngande ögon och en stor men välformad mun och kunde fångsla den hon talade till, i synnerhet om det var en man. Likväl hade Carrie aldrig någon beundrare, som vi andra.

I det Maitlandska hemmet måste en flicka ha de bästa chanser. Hemmet besöktes af affärsmän och bankmän, och hvarje politiker, som kom till staden blef själfallet bjuden att bo hos Maitlands. Vi kunde iakttaga hur Carrie brukade köra morgonturer för dessa herrar med sin lilla grå häst och faeton. Den lyckliga Carrie, hon kunde komma hem ett par minuter före middagstid och vara säker om att Rosa och Hanna hade middagen färdig och serverade den utsökt. Och om vi om afnarna vandrade förbi huset, kunde vi se den lysande spetsen af den främmande gästens cigarr på verandan och bredvid skymtade Carries hvita dräkt. Men gästerna foro alltid sin väg med oberörda hjärtan, och Carrie fortsatte att styra sitt hem, arbeta i sin trädgård, intressera sig för kläder, socialt arbete och kortspel och gifva charmant arrangerade bjudningar nyårsafton och första maj.

När hon var omkring 28 år, blefvo hennes bröder förlofvade, Ted med Edith Polk och Owen med mig. Jag tror att min förlofning

gillades mest af Carrie, ty Edith kom från en mycket förnäm familj i Irakten och föreföll ovillig att bli beskyddad af sin blifvande svägerska. Ted byggde ett vackert eget hem, och Edith hade ett ståtligt bröllop, vid hvilket Caroline endast var gäst. Men i mitt fall kunde Carrie göra som hon ville. Jag hade haft anställning i banken och var känd af hela staden som lilla flickan Ranson, dotter till en sömmerska i staden och dotterdotter till den gamle smeden nere vid bron. Jag var endast fyra år yngre än Caroline, men hon valde hvarenda lysningspresent, ställde i ordning de fyra stora rum, som skulle bli vår egen privata våning, allt utan att ta hänsyn till min smak och med älskvärd men orubblig bestämdhet.

Carries närgångna intresse gjorde mig nästan galen, när den stora dagen nalkades, hon packade min koffert lika snabbt och skickligt som hon packade Owens, hon var den enda som visste hvar dessa koffertar skulle ta vägen, och hon till och med skref ut den check, som prästen skulle erhålla efter vigseln.

— Det är bara vänlighet från hennes sida, sade jag till Owen, som visade tecken till opposition.

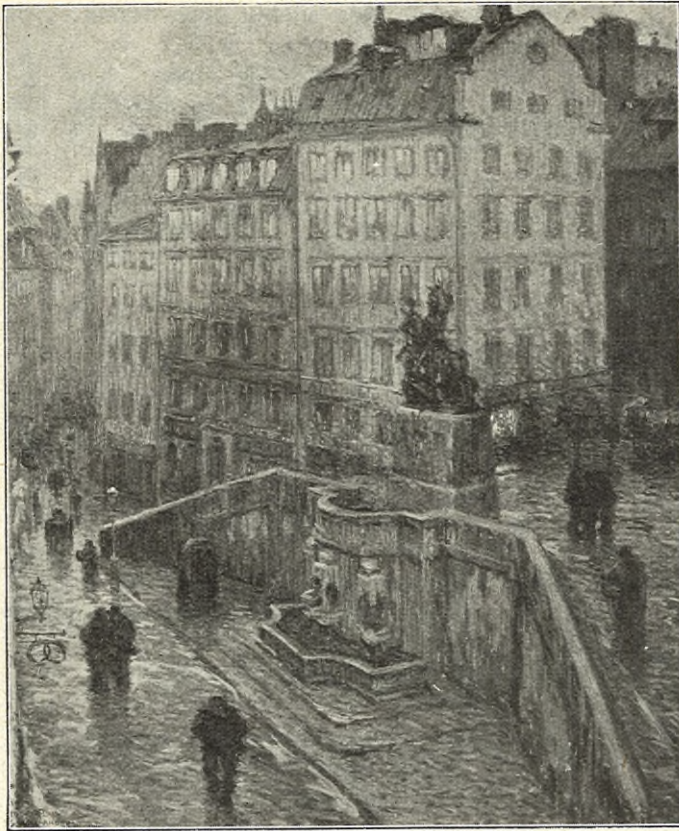
— Och i själfva verket är det ju glädjande att se henne så upplifvad och intresserad efter den förlust hon gjort, sade Owen.

Den förlust han häntydde på hade för några månader sedan varit ett omtyckt samtalsämne i vårt samhälle. Det var kort efter eklatandet af våra förlofningar, som Caroline på det mest oväntade sätt ådrog sig det allmänna intresset i Coolwater. För några år sedan hade i vår stad bott en ung man vid namn Roger Gregory, en älskvärd, mycket omtyckt pojke af ungefär Carries ålder. Han hade gifvit sig i väg till Kalifornien omkring 24 år gammal, och sedan hade vi endast sällan hört från honom. Hans gamla far och mor bodde emellertid i vår stad, och det blef allmän förstämning, när Rogers gamle far en dag mottog telegram, att sonen omkommit genom drunkning. Alla gingo på kondoleansvisiter till fru Gregory, en sorggedustjänst hölls, och man talade om en minnesvård på kyrkogården.

Strax efter den första öfverraskningen följde en annan: Carrie Maitland hade gått till Rogers mor sedan hon hört den sorgliga nyheten bärande ett slags sorgdräkt efter Roger, Coolwater råkade i uppståndelse. Carrie och Roger förlofvade, och ingen hade ens anat det!

Hon var mycket tapper och samlad. Hon ville inte låta sin privata sorg störa våra giftermålsplaner. Hon talade mycket litet om Roger men med ett slags tillbakaträngd hängifvenhet. En kväll två eller tre veckor före vårt bröllop talade hon emellertid helt öppet om honom till mig, grät och var öfver sig gifven, slutligen öppnade hon en röd lackerad låda, som visade sig vara bräddfull med bref och brände flera packor af dem i kaminen. När det var gjort, förklarade hon, blek men modig, att hennes affärer måste vika för våra.

Men naturligtvis, trots hennes ädelmodiga beslut kunde icke historien glömmas så lätt. Alla människor talade fortfarande om Roger, och Rogers ande kunde sägas vara närvarande vid bröl-

S:t Görän i Köpnanbrinken. Oljemålning af Gerda Wallander.

Wallanderutställning.

RU GERDA WALLANDER GÅR I sin konst rätt in i dagens Stockholmslif, och däri handlar hon klokt. Det moderna Stockholm erbjuder ett tacksamt motivfält för konstnärer, ehuru blott ett fåtal begagnar sig därpå. Det var visst Erdmann, som visade vägen, men efter honom är det egentligen ingen utom fru Wallander, som på allvar tagit itu med det Stockholm, hvori vi dagligen röra oss och hafva vår varelse. Hon är synbarligen glad i sin stad, "glöende forgapet", som Jonas Lie säger, och därför går hon med lif och lust löst på dess måleriska värden. Än slår hon upp sitt staffli midt i ett stockholmskafé eller tränger in i gamla stadens pittoreska dunkel eller i Nationalmuseums tempelro, när hon inte fått reslust och far till Brügge, målande dess sofvande kanaler eller stilla soliga gator. Käckt och duktigt för hon penseln och hennes taflo skänka ofta ett friskt, omedelbart intryck.

Till utställningen bidrager intendenten Alf Wallander med synnerligen tilltalande möbelgrupper, en matsalsmöbel i rödbonad ek och en björkmöbel, konstnärliga och solida ting, som det är ett nöje att skåda. Det textila representeras af Bondetågets vackra hufvudbanér och flera dekorativa väggbonader, hvar till sluter sig åtskillig keramik och silver, allt efter ritningar af hr Wallander, hvars fantasi alljämt synes arbeta med otrottad spänstighet. ~ ~ ~ ~ ~

Möbel polerad björk af Alf Wallander.

lopet. Alla, som kysste mig, kysste ögonblickligen efteråt Carrie och de äldre skyndade igenom ceremonien med mig så snabbt som möjligt, medan de därefter mumlade i Carries öra: kära lilla vän, denna lyckliga dag är en sorgens dag för dig.

Owen förkortade vår bröllopsresa för hennes skull.

— Stackars flicka, sade han, som sitter ensam i det stora huset!

Vi skyndade hem och togo itu med uppgiften att trösta Carrie. Owen till och med föreslog, att vi skulle kalla vår förstfödde Roger.

— Det skulle glädja Carrie så, och hon har ju verkligen varit storartad i det sätt hvar på hon gjort allt för dig och babyn, sade han. Men det kunde jag inte gå med på. — Nej, sade jag. Gärna skulle jag kalla en dotter Caroline, men så långt, som till att kalla min gosse efter Carries fästman — — —

Och snart därefter hade vi anledning att vara glada öfver, att vi icke på detta sätt hedrat Rogers minne. För han kom tillbaka. Åter till lifvet, menar jag, inte till Coolwater. Han helt enkelt skref till sin mor att han hade varit i Alaska och icke anat något af all den sorg, hvar till ett falskt rykte gifvit anledning.

Edith och jag meddelade Carrie nyheten så försiktigt vi kunde. Men trots detta såg det ut som om Carrie skulle svimma. Edith sade, att Ted och Owen genast önskade göra ett slut på alla rykten genom att omedelbart tillkännage hennes förlofning. Men Carrie sade nej, nej, vi måste vänta. Och hon lät oss förstå, att hon någon tid vetat om, att Roger lefde.

Owen kom hem från banken för att diskutera saken, men Carrie var icke i stånd därtill. Hon låg i mörkt rum och skickade bud, att hon hade hufvudvärk och var alldeles förbi.

— Ganska naturligt, sade vi alla.

Vi nekade att taga emot tidningsmän, som Ted sade med en smula öfverdrift, eftersom det endast finns en tidning i Coolwater. Men Joe Bixby, redaktören, lät icke helt och hållet afspisa sig.

— Seså, Ted, var nu hygglig, sade han, och lät en yngling veta, om det skall bli förlofning! Men slulligen fick Joe nöja sig med att författa följande notis till Coolwaterposten: att de glada underrättelser som följt så snart efter sorgen, inom kort skulle blandas med bröllopsklockors ljud, då en af Coolwaters älskligaste döttrar, som endast af taktfullhet ännu icke ofentligt tillkännagifvit sitt beslut, skulle bli en fulländad maka som hon redan var en fulländad syster, dotter och vän.

Detta gjorde bröderna Maitland rasande, och de väntade otåligt på Carries förklaring. Men den kom aldrig.

Efter ett par dagar blef Carrie åter synlig, alldeles sig lik i sätt och utseende, och hon meddelade de vänner, som voro nog dristiga att röra vid ämnet, att Roger kunde icke bo i Coolwater, men hon kunde icke bo någon annan stans, och att hon icke tänkte säga, att förlofningen blifvit bruten, eftersom den aldrig varit eklaterad, och så länge som Roger och hon fullkomligt förstodo hvarandra, hade ingen annan med saken att göra.

Men en afton vid middagsbor-

det vände sig Owen tvärt till Carrie och frågade henne, om hon visste att Roger var gift.

— Hvad för något! sade jag häpen.

— Naturligtvis visste jag det, svarade Carrie lugnt men efter en betydelsefull paus. Han sade mig, att jag skulle få höra nyheter om jag — men jag kan verkligen icke diskutera saken. Hon steg upp, tog ett päron från fruktskålen och lämnade rummet. Men när hon gick förbi Owen, gaf hon honom en af sina sällsynta kyssar på håret.

— Klandra mig inte för att jag inte kunde lämna store bror, sade hon lätt och tillade: Jag går upp till lillan ett tag, Julie.

Edith och jag — Ted och hans fru voro gäster hos oss för en tid — betraktade hvarandra fast och utan att småla. Men Ted sade rätt naturligt: Jag hoppas att han inte gift sig i förargelsen. Och Owen tillade: hon gjorde alldeles rätt, om hon inte älskade honom.

Efter detta blef Carries personlighet mera utpräglad än någonsin. Hon startade en gymnastikklubb och en litterär förening i Coolwater och planerade ännu andra sammanslutningar. När hon var 32 år, reste hon utomlands och kom tillbaka uppfylld af allt det underbara hon sett och med hästlass af vykort, som hon gärna förevisade, men ingen ville se på dem. Edith och jag gjorde ett försök men kunde inte stå ut, vi gåspade öfver katedraler och sjöar och återgingo till vår diskussion om hafrevälling och barnmjölk. Aldre damer afbröto förevisningen af Lutande tornet för att berätta, att om Perce Hyde blef postmästare, så ämnade Hen Green ställa sina bref till ett annat kontor, och att Chees White botat sina barns kikhosta medels hampfröolja för 25 öre.

Carrie dömde dem alla skarpt, när de gått. Hon förklarade för Edith, att jag blifvit oförbätterligt slö och för mig, att Edith hade fullkomligt småstadsbons idévärld. Hon började förbereda ett filharmoniskt sällskap och skaffade sig en häst, som hon red i en manlig dräkt med höga läderdamasker och ett svart stop.

Sedan reste hon på nytt sin väg, denna gång till Japan. Hon skref, att hon var hänförd öfver Japan och gjort angenäma bekantskaper. Hon hade rest i april. Sommaren gick och oktober kom, men hon återvände icke. Edith och jag och gossarna skrefvo till henne och frågade, om hon inte tänkte komma hem till jul. Hennes bröder började finna det olämpligt att hon ensam stannade så länge borta från hemmet.

— Det är inte detsamma som om du vore gift och hade en man med dig, skref Owen. Men i hemlighet voro vi alla stolta öfver hennes erfarenheter utomlands, och jag personligen njöt af att hushållsmaskineriet löpte lättare, om än icke så noggrant, när Carrie var borta.

Edith och hennes två små voro hos oss en viss dag i november, då ett bref kom till Owen från Japan. Vi antogo, att det innehöll underrättelser om Carries beslut hur hon ämnade ställa det till julen, men Owen tycker inte om att hans post öppnas, och jag tvekade om jag skulle våga, då plötsligt Ted och Owen kommo hem helt oväntadt midt på förmiddagen.

— Hurra, ropade Edith till dem från öfre balkongen, där vi sulto med de två minsta i det tunna klara solskenet, det har kommit bref från Caroline!

— Jag har redan haft bref på morgonen från henne, svarade Ted dystert, då han och Owen klevvo genom sofrumsfönstret ut på balkongen. Hans ton var så egendomlig,

att Edith och jag sågo snabbt på hvarandra och sedan på honom.

— Ted har fått bref, sade Owen. Han hade sitt eget bref i handen, nu flög han igenom det, och vi kunde se, att det var helt kort.

— Ja, detta meddelar alldeles detsamma, hon hälsar hjärtligt till er, flickor, hon är ledsen att behöfva öfverraska oss alla, och hon är gift.

— Gift! sade Edith och jag tonlöst på en gång. Jag började skratta, och Edith tillade: jag kan inte tro det.

— Du måste nog tro det, kära Edith, sade Owen förebrående, och till mig: jag kan inte se något löjligt i Carries giftermål.

— Ingenting löjligt, skyndade jag mig att säga, men det kom så plötsligt Owen, och det är så oväntadt!

— Det ser egendomligt ut, medgaf Owen, men hon hade sina skäl för att göra det snabbt och stillsamt. Mr Furman —

— Nej, men Owen, läs hvad hon själf skriver.

— Godt, sade Owen och tog fram sitt bref, medan Ted slängde öfver sitt åt honom.

— Jag tror det inte, sade Edith.

(Forts.)

Från scenen och estraden.

FA VI VUXNA OCH PLIKTTYNGDA människor förlorat kontakten med fantasiens Eden, där sagorna ha sitt hemvist? Är vår barndoms, vår ungdoms lågande inbillning nu att jämföra med en nedbrunnen eld, där endast några gnistor ligga och glimma i askan? Eller är det för att vi leva i en tid mera sagolik än någon föregående, som vi ej längre kunna berusas eller ryckas med af de riktigt gamla sagornas skönhet och under?

Aladdin och den underbara lampan var en gång bland vår ungdoms sagoskatt den klarast glimmande pärlan. Denne orientalske pojke, som fått sorglösheten i faddergåfva och gaf läxor och arbete en god dag, men slogs med pojkarna på Ispahans gator, var ju en del af oss själfva. När apelsinen utan vidare föll i hans turban, kände vi igen oss i våra lyckliga ögonblick, och när han efter underbara äfventyr kom i besittning af lampan, medels hvilken all världens härlighet föll honom till, hvad var det annat än vår egen vidt väfvande pojkfantasi, som kom oss att skåda tillvaron genom förhoppningarnes rosenfärgade glas.

Det begaf sig att en dansk skald, Adam Oehlenschläger, i sin ungdoms jäsningsstid tog sikte på Aladdin-sagan och skref en stor dramatisk dikt om honom och lampan. Den blef hans ungdoms själfbekännelse, äfvensom hans friskaste och fagraraste verk och ett af den danska nationalscenens repertoarstycken. Här ges det nu på Dramatiska teatern i en lysande, kanske alltför lysande, dekorativ utsmyckning, men det är endast stundtals som sagans underbara luft drar öfver scenen, dessemellan har utstyrelstycket med dess färger och maskinerier herraväldet. Eller är det vi, som icke längre kunna kufvas af sagans makt? Ja, därpå är ej godt att svara.

I alla händelser äger hr de Wahl som Aladdin mycket af figurens betagande poesi: han är käck, naiv, lifshungrig, sorglös och hans tolkning har det omedelbaras värme. Sedan blir han monoton och får furstekläder ifrån att ha varit en pittoresk trasvarg, men det är nog diktarens och de många textförkortningarnas skuld att trasvargen och den älskvärda odågan tillvinna sig de största sympatierna. Som Aladdins mor är fröken Ahlander roande och prinsessan Gulnare spelas mjukt och fint af fru Bosse, fast hennes deklamation af versen ingalunda är tadelfri. Den elake trollkarlen återgifves erkännansvärdt, om ock en nyans för torrt, af hr Hedqvist. Bland de många birollerna böra bemärkas hr Brovallius' karaktäristiskt spelade jude.

De sceniska effekterna äro naturligtvis många, men en tar priset, nämligen dansscenen, hvilken, komponerad och dansad af fru Olga Raphael, med sekundering af några dansöser, är en prestation af utsökt grace och poesi.

Svenska teatern gör samtidigt lycka med Schillers skådespel "Orleanska jungfrun", hvilket

fortfarande trotsar tidsströmningarna och genom sin fläkt af gudomlig heroism och brinnande fosterlandskärlek tilltvingar sig beundran. Äfven kring detta verk strömmar sagans luft, men här finns tillika en dramatisk springflod i händelsernas rappa takt och dialogens kraft och flykt, som distanserar den mera långsamt böljande oehlenschlägerska lyriken.

Fru Brunius i titelrollen tillfredsställer i den mån man besinnar, att hennes modernt och nyktert lagda temperament måste göra våld på sig för att assimilera sig med Johanna d'Arcs hyperromantiska och extatiska väsen. Att ett och annat brister i dessa moment är därför lätt förklarligt, men i gengäld ger skådespelerskan full illusion åt de heroiska scenerna, och sedd i sin helhet måste prestationen betraktas som ett godt arbete. De många öfriga viktiga rollerna utföras med växlande segerlycka af hr Brunius, Svennberg, Ohlsson, Ekman, Gustaf Ranft, fru Fahlman och fröken Olga Andersson m. fl. Hr Klintberg, som är en utmärkt Dunois, firar änyo en välförtjänt framgång i sin egenskap af styckets regissör. Folk- och krigsscenerna äro inga schablonmässiga teateruppträden, utan präglas af individuellt, starkt lif och öfver det hela hvilat en konstnärlig tukt.

Vasateatern fröjdar den skraffälskande publiken med en tysk fars, "Spanska flugan", af hr F. Arnold och E. Bach. En tysk landsortsstad är skådeplatsen, hvaraf följer en viss frändskap med salig fru Buchholz och hennes humor — och sämre muntrationsmedel kan man råka på. Hr Hedlund och Winnerstrand samt de fagra fruarna Textorius och Winnerstrand sköta om att utförandet har den rätta farstonen.

En rysk stråkkvartett, hr Gregorowitsch, Krantz, Bakaleinikoff och Butkevitsch, gaf ett visst nyhetens behag åt Kamarmusikföreningens åttonde konsert. De fyra artisterna voro utmärkta exekutörer och deras instrument ägde en homogen, sångrik klang; särskildt utmärkte sig principalstämman och altviolerna för det kantabla väljud, som gör stråkmusik så tjugande.

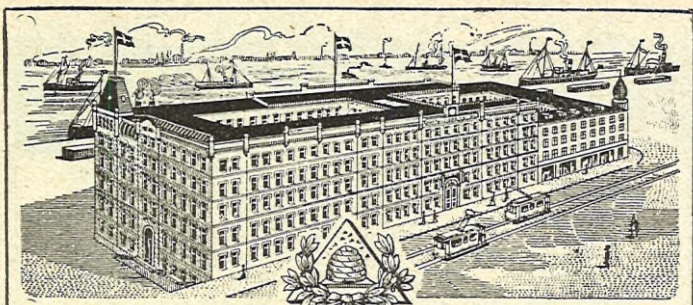
Programmet upptog två musikaliskt gifvande stråkkvartetter af ryssarne Borodin och Glazounow samt Brahms stråkkvartett nr 2, hvilken sistnämndas fina, friska karaktär med sin här och där infällda fårglans gafs i en mönstergill tolkning.

Konsertföreningens åttonde och nionde symfonikonsertier erhöles en extra lockelse genom den nye dirigenten Erich Ochs, som i sitt anförandeskap äger något medryckande och besjäladt, hvilket också gjorde sig märkbart i den folkarglädje, hvarmed orkestern hörbarligen gick till verket. Beethovens tredje symfoni skänkte hela sin skönhetsråga åt lyssnarne, och Berlioz' Carneval romain skummade som ungt vin, medan Paul Ertels Belsasarsymfoni brusade lös som en orkesterkanonad kan göra, då komponisten i sin skapelsehetta skaffar åt det barbariska. Vid nionde konserten uppträdde en mycket ungdomlig pianist, fröken Gunhild Thomsen, och utförde pianostämman i Beethovens pianokonsert, op. 50. Den unga damen var lika blygsam som skicklig och behöfver inte vara rädd för att komma igen. Programmet upptog för öfrigt en Dvorak-symfoni, Mozarts strålande Figaro-ouvertyr och Mendelssohn-Bartholdys sympatiska Meeresstille und glückliche Fahrt. Mendelssohn uteslutes numera från konsertprogrammen; han är eklektiker och lär därför inte duga längre. Men om alla eklektiker skulle bort från konsertrepertoaren, så kan befaras att det mesta af den nya tidens fondiktning sopades med.

Kgl. teaterns fjärde symfonikonsert råkade sammanfalla med Wilhelm Stenhammars konsert på Musikaliska akademien, hvilket hade till följd, att publiken på den förstnämnda var ledsamt tunnssädd. Programmets kvantitativt största nummer, symfoni nr 5 e-moll af P. Tschaiakowsky, har en smekande andra sats, hvar till kommer tredje satsens rätt fägnessamma valsotiv med slavisk kolorit. Finalen är formad med en på sina ställen bestickande glans och utfördes med motsvarande vivacitet. Sedan följde "En skärgårdssången" af Hugo Alfvén och två fondikter af J. Sibelius, "Dryaden" och "Natlig ridt och soluppgång". Af dessa tog Alfvéns fondikt hufvudparten af intresset. Den är också en mycket besjälad komposition, mättad af naturmusik och målande det barska, stormfyllda och frånande lif, som är tillfinnandes bland den svenska kustens kobbar och skär. "Dryadens" tättrippningar lämnade inga spår efter sig och i "Natlig ridt och soluppgång" var hofvarnes stamp det väsenligaste. Solen kom af sig vid ingången.

ARIEL.

Konfektions-Aktiebolaget
J. A. Wettergren & Co
 GÖTEBORG
 NORDENS STÖRSTA FABRIK FÖR TILLVERKNING AF
Damkappor, Kostymer, Barnkonfektion.

Total Slutförsäljning
 på grund af Klädeshandelns upphörande.
Aktiebolaget C. Alb. Klintberg,
Klädeshandel,
16 DROTTNINGGATAN 16.

SJU ≡≡≡

dagar i veckan
 läses en annons i

≡≡≡ **IDUN**

Iduns Hjälpreda för Hemmet läses under rubrik "Om hudens vård":

"— Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättrande af hyn, anses boraxbenzoë såsom det bästa. — Mot finnhud och oren hy är bästa medlet en längre tids begagnande af borax benzoëtvål — —"

Gahns Borax Benzoë tvål
 har sedan gammalt stort förtroende. Pris 50 öre st.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
 Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR
 VECKAN 22—28 MARS 1914.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; panerade ägg med tomatås; mjölk; kaffe eller te med god kaffekaka. Middag: Klar buljong med grönsaker och oststänger; hummersalad; lammstek med potatiskroketter; apelsinblanc-mangé i kor-gar med mandelberg.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; blandad läda med smält smör; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ungstekt torsk med potatispuré; mannagryns-pudding med saftsås.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannstekt sill med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med pressad potatis; semlor med mjölk.

ONSDAG. (Marie bebådelsed.) Frukost: Smörgåsbord; stekt selleri med

skinka; mjölk; kaffe eller te. Middag: Herrgårdsstekt med legymer; fräsvåfflor med sylt.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt färsk strömming med tomatås och potatis; kaffe eller te. Middag: Brynt vitkällsoppa med fläskkorf; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med stufvad kalfnjure; mjölk; kaffe eller te. Middag: Dillkött på får med potatis; rabarberkräm med mjölk.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; vegetariska kroketter med ärtor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med potatis; sagsoppa.

RECEPT:

Panerade ägg med tomatås (f. 6 pers.). 6 helflorade ägg. Till panering: 2 äggvitor, 2 kkp. stötta skorpor.

Till kokning: 1/2 kg. flottyr. 1 ark gräppapper.

Tomatås: 4 stora, röda tomater, 4 dcl. buljong, 1 msk. smör (20 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 dcl. gräddde, salt, cayenne.

Krutong: 6 skivfor hvetebröd, 2 msk. smör (40 gr.).

Beredning: Äggen doppas i de

med 1 msk. kallt vatten lätt upplagda äggvitorna, rullas i stötta skorpor och få ligga 1 tim. på kallt ställe.

Tomaterna sköljas, rensas, skäras i bitar och kokas mjuka i buljongen, hvarefter de passeras. Smör och mjöl fräsas 2 min., tomatpurén och grädden tillsätts och säsen får koka 5 min. samt afsmakas med kryddorna.

Äggen kokas gulbruna i het flottyr. Brödskeivorna, som böra vara 2 cm. tjocka, skäras aflånga, urhållas, stekas gulbruna i smöret och uppläggas på varmt fat. Äggen läggs på krutongen och tomatåsén hålles rundt omkring.

Garneras med persilja och serveras som frukosträtt.

Hummersalad (f. 12 pers.). 3 humrar (på 4 hg. st.), 5 lit. vatten, 2 hg. groft salt, eller 1 stor burk hummer.

Grönsaker: 2 morötter, 1 palsternacka, 1 selleri, 1 blomkålshufvud, 1 burk gröna ärtor, 1 burk fina ärtor, 3-4 tryffel.

Kokt majonnäs: 3 msk. smör (60 gr.), 6 msk. mjöl (60 gr.), 1/2 tsk. engelsk senap, 5 dcl. vatten, 4 äggulor, 4 msk. fin matolja, saften af 1/2 citron, 2 msk. vinäger, 2 dcl. tjock gräddde, 3 tsk. salt, 1 tsk. socker, vitpeppar.

Till garnering: 2 saladshufvuden, kruspersilja, 3 tomater i klyftor, 3 hårdkokta ägg i klyftor.

Beredning: Hummern kokas, får kallna, klyfves och skäres i små vackra bitar.

Rotsakerna ansas på vanligt sätt, skäras i små, jämna tärningar, som kokas mjuka i saltadt vatten, hvarefter de upphällas i durkslag, så att vattnet får väl afrinna. Blomkålen rensas, kokas i saltadt vatten, får kallna och fördelas i små bitar. Ärtorna hållas upp i durkslag, böerna skäras på snedden i tre delar och tryffeln skäres i strimlor. Till majonnäsen fräsas smör, mjöl och senap 2 min., vattnet spädes på litet i sänder, och säsen får koka under rörning 10 min. Den upphälles och röres, tills den är afsvaldad, då äggulorna, en i sänder, iroras och säsen arbetas med slef omkr. 1/2 tim. under det att oljan, citronsaften och vinägern tillsätts, omväxlande och droppvis. Den till hårdt skum slagna grädden röres i och säsen afsmakas med kryddorna. Grönsakerna och tryffeln nedröras i säsen jämte hummern, hvarefter saladen blandas mycket försiktigt, så att hummern ej går sönder. Saladen upplägges högt på rundt silfverfat och garneras med grönsalad, persilja, tomat och äggklyftor. Serveras som mellanrätt.

I stället för hummern kan kall fisk eller fågel skuren i tärningar, användas.

Lammstek (f. 6-8 pers.). 2 kg. lammstek (kylen), 1 1/2 hg. späck, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. vitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.), 3/4 lit. kokande buljong ell. vatten.

Beredning: Steken, som bör hafva hängt, så att den är mör, torkas, bultas, späckas, och läggen hugges af. Den späckas mest på ytterläret och ryggen, knäcks för att underlätta förskärningen, hvarefter steken ingnides med en blandning af saltet och pepparn. En långpanna upphettas, smöret brynes däri tillika med något af späcket, steken lägges i med innanläret upp och brynes omkr. 1/2 tim. i varm ugn, hvarunder den öses flitigt med fett i pannan. Den spädes med den kokande buljongen eller vattnet och får steka, tills den är mör, eller omkr. 1 1/2-2 tim., hvarunder den öses öfver hvar 10:e min. Läggas upp på varmt serveringsfat och skäres för vid bordet. Serveras med potatiskroketter och den silade, skummade köttskyn eller med afredd sä. För små hushåll lämpar sig fransyskan bäst till stek.

Potatiskroketter (f. 10-12 pers.). 1 kg. skalad potatis = omkr. 1 1/2 lit. oskalad, 30 gr. smör, 1 tsk. salt, 2 tsk. socker, 1/4 tsk. vitpeppar, (litet muskot), 3 äggulor, 1 1/2 msk. smör (30 gr.) till fatet.

Till panering: 2 msk. mjöl (20 gr.), 1 ägg, 1/2 tsk. salt (3 gr.), 1 tsk. matolja, 1 1/2 dcl. stötta skorpor. Till kokning: 1 kg. flottyr.

Beredning: Potatisen sköljes och borstas väl, skalas tunnt, skäres i bitar, hvilka vägas och kokas i saltadt vatten, tills de äro mjuka, men ej falla sönder. De uppstjälpas genast i durkslag och få stå i främre delen af ugnen några min. för att bli torra. Potatisen passeras därefter genom härsikt. Purén lägges i en kastrull, det kalla smöret och kryddorna tillsätts och purén röres med gaffel öfver elden, tills den är fast. Kastrullen flyttas af elden och äggulorna tillsätts, en i sänder, under det purén röres flitigt med gaffel, hvarefter den noza afsmakas med kryddorna. Ett flatt fat smörjes med smör och därpå utbredes massan tunnt, så att den kallnar fort. Ytan smöras, så att den ej torkar. Massan delas med en sked i mindre delar — hvarje del bör väga omkr. 35 gr. — hvilka rullas på mjöladt bakbord i form af korkar, päron, bullar eller runda plattor. Dessa doppas i de hårdt vispade äggen, blandade med matoljan och smaksatta med kryddorna, rullas därefter i de fint stötta skorporna och få ligga 1 tim. att hårdna. De kokas gulbruna i het flottyr och läggs på sugpapper att afrinna. Serveras till lammstek. Formas kroketterna

MOIRE!

Modesiden för Dräkter och Klädningar.

Moire velours	110 cm. Kr.	8.50-13.50
Moire française	110 " "	10.50-14.50
Moire renaissance	110 " "	11.50-16.50
Moire égyptienne	110 " "	12.50-17.50
Moire alsacienne	110 " "	14.50-18.50
Moire antique	110 " "	16.50-20.00
Moire a forme	110 " "	17.50-28.00

Begär profver!

Alla profver sändas gratis och franco!

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
STUREPLAN.

BÄST ÄR

EKSTRÖMS JÄSTMJÖL
 ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK

A. C. SVENSSONS
 KNÄCKEBRÖDSBAGERI
 GÖTEBORG
 Äkta Göteborgs Knäckebröd.
 Hygienkontrollant:
 Dr G. Hjort
 af Ornsås.
 Tel.: 11 & 929.

Obs!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
 Svenska

Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatås
för Smörgåsbordet.

ÄRADE HUSMÖDRAR!
 ANVÄNDEN
MACCARONI
 en gång i veckan.
 Många olika anrättnings-sätt finnes.
 BEGÄR SVENSK VARA

Mellin's Food
 är bästa kraftnärning för svaga, klena barn i alla åldrar. Förordas af läkare. Köpes i apotek, spiceri- & drogaffärer.

T-O-F-T-S
 Ovilkorligen bästa té, som erbj. i detta pris! 1/4 kg. 2.25, 1/2 kg. 1.15. Förp. i vack. lacker. biekckarn. Frakt- o. postafg. fr. 2t. 4st. 1/2 kg. 0.60 fr. Percy F. Luck & Co. H. A. B., Ståhl.

HULTMANS RENA CACAO
 pr hg 45öre

Direkte från Schweiz
Schweizer's Siden
 Begär profver med parisermodeplanscher på våra vår- och sommarnyheter i svart, hvitt och kulört för rober och blusar: **Crépon, Imprimés, Duchesse, Chinés, Crêpe de Chine, Schweizer Mousseline** från 95 öre metern.
 Vi sälja endast garanteradt solida siden-tyger direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz)
 Kungl. Hoflev.

Ni kan spara
 vid tillredandet af Puddingar, Bakverk etc. utan att kvaliteten försämrar, om Ni använder färre ägg och i stället

"MAIZENA"

Rätterna tillagas mycket billigare, bli dock lika närande med samma utsökta välsmak.

Våra Maizena-recept tillsändes Eder gratis och franco om Ni insänder ett brefkort med påtecknad namn och adress till Corn Products Co., Afrd. K, Holmens Kanal 9, Köpenhamn.

Lejon Pantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE & OMSORGSFULLASTE UTFÖRANDE FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

som päron, användas persiljevistlar eller spenatblad som skaft.

Apelsinblanc-mangé i korgar (f. 6 pers.). 9 apelsiner.

Blanc-mangé: Skalet af lapelsin, 1 1/2 dcl. saft af apelsinerna, 5 blad gelatin, 4 msk. socker (60 gr.), 4 dcl. tjock gräde.

Beredning: Stora, vackra apelsiner tvättas väl och torkas. På två tredjedelar af apelsinen tages skalet bort med undantag af 1 cm. bred remsa, som skall bilda grepe. Fruktköttet uttages väl med en silversked, och det mesta hvita bortskrapas från skalet. Korgens kanter samt grepen klipplas i vackra uddar, hvarefter korgarna sköljas väl och få ligga i kallt vatten omkr. 1/2 tim. De få därefter afrinna på duk.

NERVOGEN

NAMNET LAGLIGEN SKYDDADT

Nervstärkande. - Blodbildande. Apitilgivande. - Välsmakande.
250 gram: 3 kronor.
Förordas af läkare, fås på apotek och i kemikalieaffärer. Tillverkas å Apoteket Ejdem, Göteborg.
Till platser, där inga återförsäljare finnas, skänkes Nervogen fraktfritt direkt till förbrukaren.

Specialaffär för SCHWEIZER-BRODYN, SPETSAR, VÄFNADER m. m. Bikt profsorti ment till landsorten.
Broderi-Affären,
9 Kommandörsgatan 9

Icke mera grått eller urblekt hår

när Ni kan få ett säkert medel i professor Newtons Hårvatten, som återställer den ursprungliga färgen på hår och skägg på ca 8 dagar, innehåller icke färgämnen, intyg af kemist om medlets oskadlighet följer

mot postförskott från
Tekn. Fabriken PYROS, Bergsjö.
Pr flaska Kr. 2.50.

Husvarna

Synmasfiner

äro helt och hållet tillverkade inom landet, kunna i aiseende på konstruktion, hållbarhet samt lätt och tyng gång icke blott mäta sig med utan övertäffa äfven de bästa utländska samt äro oomtvistligen billiga i förhållande till sin kvalitet.

OBS!
Förmånliga afbetalningsvillkor.

Nyhet.

Syskrin af elegantaste utseende med mycken smakfullhet graverade Nickeltyr, sidor och lock säljes från 25 till 15, 10, 5 kr. samt små 3 kr. styck direkt från M. O. Bohlin, Ljungaværk. Namn gratis vid rekvisition.

Till blanc-mangén användes saften af de urgrädda apelsinerna och skalet på sidorna om grepen. — Apelsinskalet rifves nått. Saften urpressas, mätes och upphettas. Gelatinet sköljes väl i kallt vatten, klipptes i bitar och upplöses i apelsinsaften, som därefter blandas med 3 msk. af sockret. Grädden vispas med resten af sockret till hårdt skum. Apelsinsaften hälls småningom under vispning i grädden. Blanc-mangén fylls genast i korgarna, som därefter få stå på is 2-3 tim. Resten af krämen fylls i en hög, smal, vattensköljd och sockerbestrodd bleckform, som äfven får stå på is 2-3 tim. När anrättningen skall serveras, lossas krämen från formens kant och uppstjälpes på flat glasskål med tårtpapper. Korgarna garneras med vispad gräde och ofvanpå grädden lägges en liten stjärna af syltade apelsinskal. En korg placeras midt på puddingen med en krans apelsinstjärnor rundt omkring. De öfriga korgarna ställas omkring puddingen och mellan dem mandelberg, garnerade med fint hackade pistaciemandlar.

Ugnstekt torsk (f. 6 pers.). 1 torsk på 1 1/2 kg., 1/2 msk. ättika, 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 ägg, 2 msk. stötta skorpor, 80 gr. smör, 3 dcl. kokande buljong, 1/2 dcl. hvitt vin.

Beredning: Torsken bestrykes med ättika och skrapas väl från stjärten uppåt. Den rensas, huvudet får sitta kvar, men befrias från gälarna, sköljes mycket väl och torkas, hvarefter den ingnides med saltet och får ligga 1 tim. Torsken torkas ånyo, doppas i det uppvispade ägget och beströms med stötta skorpor. En långpanna smörjes med hälften af det kalla smöret på så stor fläck som fisken upptar. Fisken lägges i med ryggen upp och sidorna utvika, och resten af smöret lägges i flockar ofvanpå: hälften af buljongen och vinet tillsättes och pannan sättes in i varm ugn. Fisken får steka omkr. 20 min., under det den ofta öses öfver och spådes med resten af buljongen och vinet. Den lägges upp

Bättre Siden

än de välkända kvaliteter vi föra i marknaden finnes icke. Profver på begäran gratis!

Brunkebergs Manufaktur Magasin,
Stockholm.
Kungl. Hofleverantör.

GAS-SPISAR

UTTHYRAS FÖR 75 ÖRE PER MÅNAD

GASVERKETS — — — UTSTÄLLNING KUNGSGATAN 54.
STHLMSTEL. 6032 RIKSTEL. 2893

D. B. C. Flytande Putskräm

Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & C:os A.-B. GÖTEBORG.

på varmt fat, säsen silas och hälls öfver fisken. Garneras med persilja och serveras med potatispuré.

Vegetarianska kroketter (f. 6 pers.). 1 1/2 dcl. risgryn, 1 lit. mjölk, 2 dcl. champinjonspad, 1 burk champinjoner (1/2 lit.), 2 1/2 msk. smör (50 gr.), 2 äggulor, salt, hvitpeppar

Till panering: 4 msk. mjöl, 2 ägg, salt, 2 tsk. matolja, 1 kpk. stötta skorpor.

Till kokning: 1 kg. flottyr.
Till garnering: 1 saladsbutfvud, 2-3 tomater.

Beredning: Risgrynen sköljas, skällas i hett vatten och kokas i mjölken och champinjonspadet till en tjock gröt, som genast passeras.

Champinjonerna skäras i tärningar och fräses i smöret, tills det blir klart, de röras då i gröten jämte de uppvispade äggulorna. Massan afsmakas med kryddorna och slås upp på ett flatt fat, som är väl smordt med smör, samt öfverstrykes med smör på ytan, så att den ej hårdnar.

Då massan är fullkomligt kall, tages däraf med en sked portioner omkr. 60 gr.; som läggas på ett bakbord beströdt med mjölet. Kroketterna rullas i mjölet och formas aflånga. De doppas i de hårdt vispade äggen blandade med matoljan och smaksatta med kryddorna. Rullas därefter i de fint stötta skorporna och få ligga 1 tim. att hårdna. De kokas gulbruna i het flottyr och läggas på gräppapper att rinna af. Garneras med salad och tomattyfver och serveras med konserverade arter.

MODEREFERAT. Det stora öfverallt bekanta sidentygs- och broderiexporthuset Schweizer & Co., kgl. hofleverantör i Luzern S3 (Schweiz) publicerar följande modereferat för att göra våra damer bekanta med de modernaste väfnader och färger för de nya vår- och sommarklädningsarna.

Det mest omytka till promenad-, sällskaps- och aftontoaletten är först och främst sidentygerna, och detta är glädjande, att dessa de elegantaste och vackraste af alla väfnader allmänt blifvit på modet. Följande tyger träda isynnerhet i förgrunden, nämligen: Crepon, Imprimés, Duchesse, Chinés, Crepe de Chine. Rörande färger vilja vi särskildt framhålla: tango- och orange-färgtoner, violett, royalblått, citrongult, pistaziegrönt, cerise, champagne i alla schatteringar intill guld, och även i sandfärgade nyanser. Svart spelar åter en betydande roll.

I modemagasinet i Paris användas nästan uteslutande broderier i hvitt till promenadtoaletten under de varma sommarmånaderna, ja, äfven till baltoaletten, ty det sista modet är också praktiskt, och föredrages på grund här af broderade rober och blusar af Batist, Voale, Crepon, Tyll, Linne Schantung, Sidenmousseline, Crêpe de Chine etc.

Nämnda firma levererar varorna pr postförskott tull- och portofritt till bostaden. Skrif efter profver på sista nyheter i sidentyger, broderade rober och blusar med Pariser-modplanscher, som sändas beredvilligt på begäran gratis och franko.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA

Agnes Y. Afböjes.
Ivar I-n. En skälgren tunn dikt.
J. Jansson. Kommer så snart det blir plats i spalterna.
M. W. L. Nej tack!
Store-Bror. Vid tillfälle får ni se den i spalterna.
E. F. Ej lämpligt för oss.
V. E. K. I den nuvarande väl ytliga affattningen kan artikeln ej införas.
E. v. L. Nej.
Inger Svenske. Nej.
Gonn. Ni nekar er då ingenting i fråga om adjektiv! Men vi måste neka er plats för dem alla.
»Tvenne ensamma» ha bref å redaktionen.
K. G. N. Gefle. Ensamhetssången fick vänja sig vid många kamrater i papperskorgen.
Garr. En dag i tåredalen är visst inte »totalt misslyckad». Vi ha nu fått så mycket novellistik om de själförsörjande att vi icke kunna ta den här, men vid läsningen af manuskripten fäste vi oss vid den för dess enkla och rättframma framställning af den kvinnliga fotografen.

Novus Homo. »Den synnerligen lofvande författaren» bör visa att han kan infra sina löften innan vi ha någon anledning att sysselsätta oss med honom.
Ingegerd. Allt för medelmåttigt.
Robert. Vålmeningen är stor, den litterära begåfningen mindre.

Denna broderade Klädning från Schweizer

afpassad, icke färdig, tvättäkt, med äkta Schweizerbroderi, levereras tull och portofritt till bostaden för ett nedsatt pris af Kr. 10.80.

Klädningsen består af: 4.20 meter broderi, 48 cm. bredt, på 4.20 meter Schweizer-Batist, 116 cm. bredt.

Färgurval:
hvit med broderi i hvit | hvit med broderi i lilas
" " " i nyblått | " " " i abricot
" " " i rubin | " " " i svart

Begär vår nya katalog 10 med broderade profver. Specialité: Rober för damer, barn och babies. Blusar i modernaste tygsorter.

Våra broderiartiklar äro endast afpassade, men leverera vi tillskärningsmönster i alla storlekar efter beställning.

Schweizer & Co. Luzern, Schweiz

PÅ DEN GIFTA KVINNAN hvilar i icke ringa mån ansvaret för om försäkring å mannens lif kommer till stånd eller ej. Hon blir ofta mannens rådgifvare i denna angelägenhet, och på henne ankommer det i många fall att så ställa husets ekonomi, att medel ej saknas till försäkringspremien. Mången änka med oförsörjda barn beklagar bittert, att hon ej medan tid var understödde mannens sträfvan att genom en försäkring skydda de sinas framtid.

Betänk att

Lifförsäkrings Aktiebolaget Nordstjernans

UPPFOSTRINGSFÖRSÄKRING

garanterar erforderligt kapital för barnens uppfostran.

Intet besvär med vin, konjak, kaffe, saft eller dylikt vid begagnande af Apoteket Vasens Laxermarmelad, det behagligaste afföringsmedel som existerar. På alla apotek.

Axa kvinnliga Ykesserier. N:o 4.

Husmodern främst ät är och blifver Som hemmet sammanhållning gifver. — Hon medelpunkten är däri. Och omkring henne får det bli, Som hemmets lilla värld sig vänder. — med och igenom hennes händer Och hennes omsorg likaså De dagliga bestyren gå. Hon skall hushålla, lämpa, spara, Bedöma sakers pris och halt Och kunna välja framför allt En billig, sund och smaklig vara. Med denna uppgift för sin syn, Hon främst på hushållsnotan ställer, Hvad främst i hvarje hushåll gäller: Och det är: **Axa hafregryn.**

Många, som förut hafva tröttnat på att dagligen äta hafregrot, hafva återigen kunnat börja därmed, när de fått smak på Axa. **Axa Hafregryn** besitter också en särdeles fin och naturlig hafreorom.

DJURSHOLM
Sveriges äldsta och bäst ordnade villasamhälle.
Samskola med dimmissionsrätt. Kommunalskatt ca hälften mot i Stockholm.
DJURSHOLMS AKTIEBOLAG, DJURSHOLM.

Réglisse Florent

är erkändt världens bästa och mest välsmakande lösande medel vid hosta, heshet och katarr. Säljes öfverallt, profaskar å 40, 35 och 30 öre exped. af
A.-B. S. J. Norman, Stockholm.

Vid val

af tvätt-ivål tvekar man icke numera, ty Diamant-ivålen öfverträffar all annan, och dessufom är den **svensk**. Happachs Såpfabriks A.-B., Malmö. Filial i Stockholm.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

I PRÄSTGÅRD, liten familj, önskas till våren ensamjungfru, fullt kunnig i matlagning. Goda rekomm. fordras. Svar med löneanspråk och foto till »Familjemedlem», Iduns exp.

A EGENDOM, 1 tim. resa från Sthlm, ej landtushåll, får duglig hushållsfröken plats 24 april. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

I GODT HEM, egendom i Södermanland, får bättre hushållsfru, duglig flicka, kunnig i matlagning o. s. v. med goda betyg plats. Tjänare finnes. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

BARNFRÖKEN. Bildad ung svenska eller tyska, frisk och med god skolunderbyggnad, pålitlig och van vid barn samt sykkning, kan erhålla plats i köpmansfamilj i Göteborg omkring 15 april. Husa och kokerska finnas. Ansökningar med foto, betygsskrift och ref. samt lönepret. torde insändas till Fru Ernst Roberg, Göteborg 3.

UNG, anspråkslös, bildad flicka kunnig i husliga sysslor samt enklare sömnad får plats att tillsammans med husmor sköta propert hem. Ej profsysslor! Svar med foto och lönepretentioner till »Ung fru», Norap. r.

EN DUKTIG och snäll flicka, fullt kunnig i matlagning och sömnad får plats i familj boende vid Angermansålfven. Familjemedlem. Bekvämbostad. Lön kr. 25 i månaden. Jungfru finnes. Tillträde 1-15 april. Svar till »Bengt», under adress S. Gumellii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

BARNFRÖKEN. En välrekommenderad, frisk och pålitlig flicka, med vana vid barns skötande, kan få plats 1:sta maj. Tre barn i skolåldern samt två mindre finnas. Ett godt hem och ett vänligt bemötande utlovas. Svar med löneanspråk sändes till Fru Disponent Voss, Linnégatan 11, Göteborg.

UNG, BILDAD TYSKA eller schweiziska, kompetent att undervisa skolbarn i tyska och fiolspelning, får anställning från och med maj månad å herrgård i södra Sverige. Närmare meddelar Friherrinnan Hermelin, Ulfåsa pr Motala.

BÄTTRE FLICKA, ej för ung, fullt kunnig i matlagning och som tillsammans med jungfru vill åtaga sig att på eget ansvar sköta ett affärshem i större municipalsamhälle, där husmodern en del af dagen är upptagen af affärsgrömmål, erhåller mycket god plats den 1:sta nästkom. maj om svar jämte rekomm. sändas under adr. »Förtroendeplats», Gumellii Annonsbyrå, Malmö, f. v. b.

MEDELÅLDERS fruntimmer af bättre familj, med vänligt sätt och godt lynne och som, med hjälp till gröfre sysslor, vill åtaga sig matlagningen m. m. i ett mindre hushåll (två personer) i stad, får plats och anses som medlem af familjen. Husmodern sjuklig. Svar, märkt »Hem», med uppgift å rekomm. och lönepret. m. m. samt om möjligt med foto torde sändas under adr. Gumellii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

TYSK barnfrök. g. pl., lön 30 kr.; barnfröken t. 2 års flicka; bättre flickor många goda platser. Foto, betygsskrift o. svarspörtl 20 öre torde sändas till Centralförmedlingen, St. Nygatan 44, Sthlm.

I FINARE HEM i Malmö (bror och syster) får enkel, hushållsfru, bättre flicka, kunnig i matlagning, bakn., inläggn. o. s. v. plats den 24 april. Särskildt anspråk på ärlighet, propert och jämnt lynne. Yngre tjänarinna finnes. Svar till »H. A. 1671», Malmö p. r.

PLATS såsom husmors verkliga hjälp i hemmet finnes för en därtill duglig och anspråkslös bättre flicka. Svar jämte foto torde sändas till »Pålitlig», Iduns exp., Stockholm, f. v. b.

BARNFRÖKEN eller barnsköterska får omedelbart eller 1 april plats å herrgård i mellersta Sverige att sköta 3 barn i ålder 2, 3 och 4 år. Sökanden bör vara van vid barns skötande eller ock genomgått kurs i barnvård och helst något kunnig i sömnad. Lön 25 kr. i månaden. Sökanden bör vara van vid landet. Svar med betyg och foto märkt »G. B.» sändes till Arvika Tidning, Arvika, f. v. b.

Till plats som husmoder å Nykterhetsvännernas Studenthem i Uppsala kan ansökan jämte nödiga rekommendationer insändas till hemmets styrelse före mars månads utgång. Lön 300 kr pr år jämte bostad och fritt vivre.

God plats i England för enkel, frisk, villig flicka som hjälp och sällskap i svensk, pensionerad tjänstemannafamilj (3 pers.) där icke jungfru finnes, men hjälp taget till alla gröfre grömmål, finnes att tillträda i medio af april. Kunnighet i enklare matlagning, sömnad och bakning erfordras. Kunskap i engelska önskvärd, men ej nödvändig. Tillfälle att lära språket. Fri resa. Svar med porträtt, betyg och löneanspr. sändes snarast möjligt till »G. M. G.», Jerle, Nerike.

Enkel, barnkär, bättre flicka erhåller plats som barnfröken i prästgård i Dalarna 24 inst. april. Betyg med löneanspråk och ref. sändas till Vika prästgård, Runnvika.

Köksföreständerska.

Vid Piteå hospital kommer att anställas en vikarie för köksföreständerskan under ordinarie innehafvarens tjänstledighet tiden 15 mars-5 aug. eventuellt längre (på grund af sjukdom). Ordinarie köksföreständerskan afgår med pension i aug. 1915. Lönen utgöres af 550 kr. pr år jämte fria naturaförmåner. Fri resa torde äfven kunna påräknas. Bestyrkta betygsskrifter jämte uppgift om ålder insändas till Hospitalkontoret, Piteå.

Slöjdlärlarinna.

Härmed kungöres till ansökan ledig befattningen som slöjdlärlarinna vid Stockholms Stads Barnavårdsnämnds barnhem n: r 3.

Den som önskar ifrågakomma till befattningen, har att senast lördagen den 28 mars 1914 kl. 12 på dagen ingifva ansökning till Stockholms stads barnavårdsnämnd, Fredsgatan 9. Vid ansökning skola fogas frejdbevis, läkarebetyg och de öfriga handlingar, hvarmed sökanden vill styrka sin kompetens. Aflöningen är 500 kr. jämte fritt vivre å barnhemmet samt 5 ålderstillägg, hvartdera å 100 kr. I öfrigt gälla de vid 1911 års löneroglering af stadsfullmäktige antagna bestämmelser. Utan stadsfullmäktiges särskilda medgifvande kan ej den, som fyllt 30 år, antagas till befattningen, såvida sökanden ej innehar tjänsteår i stadens tjänst.

Tillträde den 1 maj 1914. Stockholm den 12 mars 1914. Stockholms stads barnavårdsnämnd.

Pålitlig Barnjungfru,

enkel och anspråkslös, van vid barn, i ålder 2 och 5 år, kunnig i sömnad villig biträda med inomhus förefallande grömmål får plats den 16 april. Jungfru finnes. Rek. och foto torde insändas till Fru H. Bergman, Bryggeriet, Sollefteå.

Tapissribitråde med kompetens i ritning får bra plats. Svar med foto och betyg till »Ordning», Sv. Telegrambyrån, Stockholm, f. v. b.

Kvinnligt biträde med god säljareförmåga får bra plats. Svar med betyg och foto till »Tapisseri-affär», Sv. Telegrambyrån, Sthlm, f. v. b.

PLATSSÖKANDE

UNG LÄRARINNA med 4 års praktik i skola önskar under tiden 1 april-31 juli plats i skola eller familj eller som biträde vid skrifvgrömmål eller som sällskap åt äldre dam i stad eller på landet, helst i mellersta Sverige. Tacksam för svar till »Plats snart», Tattamåla.

PÅLITLIG FLICKA önskar plats som husmoders hjälp där jungfru finnes. Har genomgått husmodersskola. Svar med upplysn. ang. lön till »Våren 1914», Hammenhög p. r.

UNG FLICKA med realskolebildning önskar plats att undervisa mindre barn. Helst på landet. Vill gärna deltaga i husliga grömmål. Svar till »17 år», Borås p. r.

VÄRDINNA. Taktfull och nobel medelålders dam med god karaktär önskar värddinnesplats i verkligt fint hem. 1 kl. ref. Svar till »Musikalisk», Iduns exp.

SJUKVÅRD. Flicka med någon vana vid sjukvård önskar plats att sköta lindrigt sjuk person, eller som sköterskebiträde å sjukstuga. Svar till »21 år», Växiö, p. r.

UNG GÖTEBORGSKA önskar plats på herrgård eller i bättre familj på landet att tillse och sköta tvänne barn (ej under 2 år), eller som sällskap och hjälp åt husets värdinna. (Vill anses som familjemedlem.) Lön önskvärd. Svar till »Villig 20 år», Kiosken, Vasaplatsen, Göteborg.

PLATS önskas till skola eller större egendom, har genomgått slöjdlärlarinneseminarium samt prakt. och teoretisk väfkurs. Svar till »H. H. 25», Iduns exp.

UTI GOD och treflig familj, där verkligt familjemedlemskap kan påräknas, önskar enkel, okonstlad och bildad, ej helt ung flicka plats, fr. 24 apr.-maj till okt. att som barnfröken (ej spädbarn) medfölja till badort eller att under fruns bortovaro kompetent på egen hand hafva vård och tillsyn om barnen och hemmet. Huslig o. van vid hvarjehanda som förekommer uti ett välordnad hem. Foto o. goda rek. lämnas. Tacksam för svar med löneuppgift m. m. före 1 apr. till »Förtroende och ansvar», Nerikes Jerle p. r.

VÄRDINNEPLATS önskar bildad, duglig landtbrukaredotter, hälst på landet. Bästa rek. Svar till »28 år», Iduns exp.

SJUKVÅRDSVAN flicka önskar privatvård i hem på landet helst i Dalarna eller Värmland. Även villig vara behjälplig i hushåll. Svar till »Sjukvård», Iduns exp.

BÄTTRE hushållsfru flicka kunnig i matlagning o. s. v. söker plats i godt hem, där jungfru finnes. Goda betyg. Svar »Arbetsam-duglig», Sv. Telegrambyrån, Sthlm f. v. b.

ARBETSAM, glad och energisk flicka, med ordningsinne och kunnig i matlagning, bakning, syltning, konservering samt äfven något i konfekt-, karamell- och marmeladberedning, handarbeten och något sömnad söker plats. Svar till »Värmländska», Södertelje p. r.

LANDTBRUKAREDOTTER, frisk och glad, önskar plats till d. 1 april som hjälp och sällskap hos ensam dam eller äldre familj helst i södra Sverige. Lön. Svar inom 8 dagar till »Familjemedlem 18», Helsingborg p. r.

TVA UNGA LÄRARINNOR önska plats under ferierna. Äro villiga att deltaga i alla inom ett hem förekommande grömmål. Fri resa och fritt vivre önskas. Svar till »Lärlarinnor», Gravarna (Bohuslän).

I VERKLIGT GODA HEM önska tvänne danska systrar, som aflagt realskoleexamen, plats. Den ena föredrar större barns tillsyn, den andra att vara frun behjälplig med matlagning och öfriga i ett hem förekommande sysslor. Svar till »Familjemedlem», Ersta Sjukhem, Stockholm S6, där betygssafskr., rekomm. och foto finnas.

UTEXAMINERAD kvinnlig sjukgymnast önskar plats under sommaren. Svar till »Sjukgymnast», Stockholm I.

26-ÅRIG NORRLÄNSKA önskar komma i prästgård att vara behjälplig med husliga grömmål; är kunnig i sömnad och handarbeten. Lön önskas. Svar till »A Familjemedlem», Tidningsk., Norrlandsg. 23, Stockholm f. v. b.

BARNKÄR, musikalisk, elementarbildad flicka önskar plats i finare familj som sällskap och hjälp, gärna där barn finnas. Kunnig i sömnad och handarbeten, poststations- samt skrifvgrömmål. Vid lön mindre afseende. Svar till »Ewa», Iduns exp. f. v. b.

23-ÅRIG FÖRLOFVAD FLICKA önskar, mot fritt vivre, under en tid af 6 månader få deltaga i ett hems grömmål och därunder få vara medlem i familjen. Helst i ett godt, kristligt hem på landet. Kunnig i enklare sömnad, märkning och handarbeten. Svar till »Anspråkslös», Iduns exp., Stockholm.

UNG BILDAD FLICKA från godt hem, som genomgått 8-klassigt läroverk, van vid husliga grömmål, önskar plats i bildadt hem, helst på någon landegendom, som hjälp och sällskap. Goda ref önskas och lämnas. Svar till »18 år», Saltsjöbadens Tidning, Saltsjöbaden.

UNG, bildad, musikalisk flicka, komp. i tyska, söker plats, helst till utlandet för att tillse större barn eller som sällskap och hjälp. Sökande är sykkunnig samt är villig att deltaga i lättare sysslor inomhus. Svar till »Vera», Postkontoret Lidingsö villastad.

STADGAD BÄTTRE FLICKA, hushålls- och sykkunnig, söker till 15 april eller 1 maj plats i fam. eller hos ensam dam. Svar till »Västgötaflicka», Iduns exp. Sthlm.

SKOLKÖKS- och handarbetslärlarinna önskar öfver våren och sommaren plats på större landegendom eller i prästgård som hjälp och sällskap. Svar till »23 år», Iduns exp. f. v. b.

PLATS önskas i godt hem i södra Sverige att med husmoders hjälp sköta hushållet, kunnig i enkel matlagning, något sömnad och handarbete. Tacksam för svar inom 8 dagar till »E», Osby p. r.

33-ÅRIG FLICKA önskar god självständig plats (gärna i Stockholm), att förestå hem där jungfru finnes eller hjälp till profsysslorna kan påräknas. Bästa rek. Svar till »Sommaren eller hösten», Iduns exp., Stockholm.

INACKORDERINGAR

FÖR EN KLEN 15 års gosse önskas snarast god inackordering i prästgård eller på herrgård helst i Sörmland eller Upland, där undervisning i några af 5:te klassens ämnen kunde erhållas och gärna där vuxen ungdom finnes. Svar med referenser till »God ledning», Tyrgatan 7 n. b., Sthlm.

Till Hofprästgård,

Östergötland, nära »den stora fågel-sjön», är ungdom välkommen till sommarinackordering i och för deltagande i konfirmationsläsning. Kursen börjar 1 juli och räcker omkr. 6 veckor. Pris, ett för allt, 150 kr. Närmare meddelar kyrkoherden J. Fries, Hof, Vadstena.

Gebildete Familie in Hannover

gewährt schwedischer Damen oder Herren behagliches Heims. Beste Gelegenheit zur Erlernung der deutschen Sprache unter vielen schwedischer Empfangungen Professor Odelstierna, Stocksund, Frau Major Behrens, Sedanstr. 63, Hannover

KURANSTALTEN BORGES Pensionat och Sjukhem, Norrköping. Riks 1016, 2739 och 1081. Två ån: helinackordering kr. 1:75 pr dag; Eira: d:o kr. 2:75-4 pr dag; Stora Pensionat: d:o kr. 4-6 pr dag.

Freja-Tabletten

sem öfverträffar alla andra. Freja-tabletten är svensk vara, icke importerad. Agenter och återförsäljare antagas. Choklad- & Konfektfabriken Freja, Gefle.

För kvinnor

lämpliga yrken m. m. Se Kvinnligt Yrkesregister 1914. Erhålles å Kv. Yrkesregis expedition, Regeringsg. 65 samt i boklädorna. Pris 1.25. Porto till landsorten 20 öre.

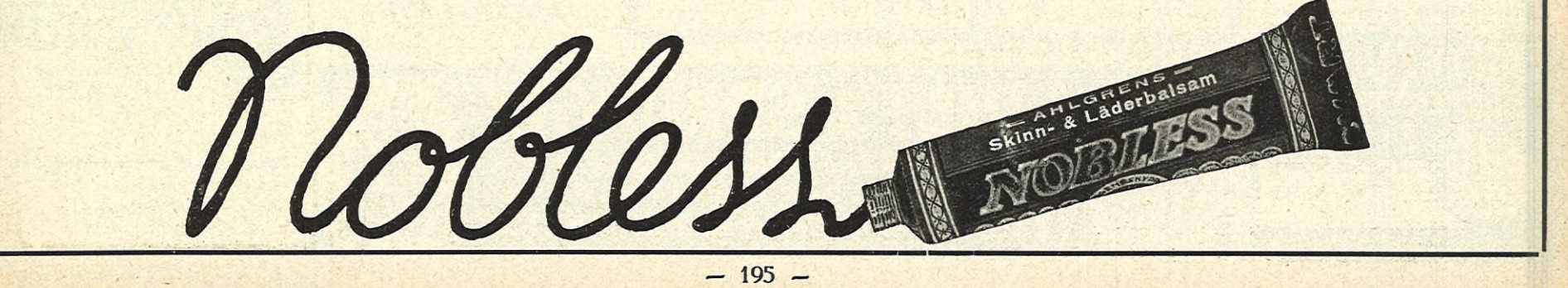
Advertisement for Iduns Årade Kvartalsprenumeranter. Includes text: 'erins om vikten att nu genast förnya prenumerationen. Under andra kvartalet komma tvänne intressanta specialnummer att utgifvas, nämligen ett Finlandnummer samt ett Utställningsnummer. Prenumerera genast!' and a small portrait of a woman.

Advertisement for Florodol Kväl. Includes a large portrait of a woman and text: 'Ett ifrån ditt första samnådande har Florodol kväl en rön en år från år öhad popularitet och detta tack vare sin absoluta renhet och sina utöfsta ingredionser, som gör att Florodol kväl en intressant ställning framför alla andra tvåltablettvälar.'

En illa putsad sko skämmer en dräkt,

hur prydlig eller elegant denna än må vara i och för sig. Skodonen äro rent av den del av vår yttre habitus, som mest faller i ögonen. Man bör således putsa sina skor väl och detta gör man endast med ett verkligt prima putsmedel, sådant som Ahlgrens Skinn- & Läderbalsam Nobless. Detta medel ger en vacker, djup och varaktig glans åt skodonen. En sko som några gånger putsats med Nobless, behöver sedan icke bestrykas med putsmedel varje dag; när glansen börjar mattas genom damm eller dylikt, är det nog att gnida skon med en putsduk eller en ylletrasa. Nobless smetar icke ifrån sig om väta kommer på den putsade skon. Nobless är sammansatt av uteslutande prima beståndsdelar och bidrager därigenom att konservera lädret, så att skorna bibehåller sitt eleganta utseende och bli varaktigare. Svart, brun och vitt (ofärgad) i tuben å 35 öre.

Till platser, där ännu inga återförsäljare finnas, expedieras gärna direkt till konsumenten 6 tuber portofritt för Kr. 2:10. F. Ahlgrens Tekniska Fabrik, Gefle.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

AKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enl. kongl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.

Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson; adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept. Prospekt gen. **kapten J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut, Göteborgs Arkader, Göteborg, längsta o. fullständigaste specialkurs i **Sjukgymnastik o. Massage.**

Begär prospekt!

Med. Dr. E. Kleens (ett-åriga) kurs i **Massage och Sjukgymnastik** (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 **Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp.** Prospekt begäres stående under adress **Saltsjöbaden.**

Mot grått hår!

Härmed meddelas ärade kunder, att det utmärkte och mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår som i 40 år förts endast i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmtorvsgatan 5, hädanefter fås under adress Firma Fanny Gelin, Norrviken. Rikst. tel. Norrviken 14. Pris: 5:50 fraktfritt.

Mélanogéne, Diquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader. Pris kr. 4,50. Försändes diskret.

Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

ROYAL WINDSOR Det berömda härstärkande vattnet. Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: **Royal Windsor Perfectionne.** En alltjämnt stigt försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.

Nederlag: Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta **Härmedel** och öfverträffas icke af något annat liknande preparat.

Pris pr fl. 2.50.

Erhålls hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Dro- och Coiffyrfärer.

EAU DE QUININE KRONAN AF ALLA HÄRVATTEN

ED. PINAUD 18, PLACE VENDÔME PARIS

Bevarar o. stärker hårväxten.

FÅS ÖFVERALLT **ED. PINAUD**

H. G. SÖDERBERGS IMPORT A. B.

Prima Antracit, Hushållskol, Briketter, okrossad, krossad och småkrossad Koks Hemköras till alla stadsdelar. All krossning och sortering sker vid våra nya anläggningar vid Värtan, hvarigenom en jämn och stybbfri vara erhålles. Riks- o. Stockholmsst. Namnanrop. Begär endast **"Söderbergs Kolimport"**.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola

i Stockholm Artillerigatan 6, 2 tr kan ännu från 1:sta och 15:de April emottaga några elever. Utförligt prospekt mot porto. Tillförlitliga referenser. Obs! Unga flickor som skola vistas i Stockholm emottagas i pension utan att behöfva genomgå skolans kurser, men som under våren (om så önskas) kan afgiftsfritt få deltaga i skolans föreläsningar uti Konst- och Litteraturhistoria samt besöka stadens museer under fackmans ledning.

Strängnäs Hushållsskola.

Vår- och sommarkurser: 1 april—30 maj samt 3 juni—12 augusti. Undervisning i enkel och fin matlagning, bakning, konservering, syltning, dukning m. m. samt sömnad. Prospekt och referenser genom Fru M. Braune, Strängnäs, allm. tel. 98.

Till Sveriges Kvinnor!

Sommarkurserna vid Nynäshamns Prakt. Skolas **Hushållsskola** börjar den 10 maj. Undervisningen, som meddelas av **examinerade o. erfarna lärarinnor**, omfattar enklare och finare matlagning, uppläggning, dukning, servettbrytning, servering, bakning, handarbete (enklare och finare), vävnad och glansstrykning m. m. **Skolan medverkar kostnadsfritt till anskaffande av platser.** Nya, tidsenliga lokaler med vackert läge i en av vårt lands vackraste platser. Begär illustr. prospekt och ref., som sändes mot dubb. porto.

Åberopa denna tidn. **Nynäshamns Prakt. Skola, Nynäshamn.**

Vid **Rösiöskolan** mottagas kvinnliga elever i trädgård och småbruk. Ny kurs 15 april—15 okt. Prospekt på begäran från frkn Ruth Rösiö, Hagaberg pr Jönköping.

Ingeniör-Akademi WISMAR a. d. Ostsee för Maskin- och Elektro-Ingenjörer, Byggnadsingenjörer, Landtmätare och Arkitekter. — (Järnbetongsbyggnad och Kulturteknik). Nya laboratorier.

Tolftte häftet af Moster Emmas väfbok. Nya mönster i 4-skaft till mattor, gardiner, möbiltyger, bonader m. m. Erhålls mot 1 krona 85 öre postförskott från **Moster Emma, Knepplöbaden.**

Floras X-Tvål för händerna. Avlägsnar snabbt och grundligt all smuts även den grövsta och mest ingrodda.

FLORAS X-TVÅL

Hvarje husmoder bör för eget och tjänarinnornas bruk hafva en **FLORAS X-TVÅL** i köket. Hygien och trefnad kräfa **rena händer.** **FLORAS X-TVÅL** är speciellt afsedd att tillgodose detta kraf.

Gör X-tvålens bekantskap! Dess verkan är lika mild och välgörande som effektiv och grundlig. Pris 20 öre.

Prenumerera på **Idun.**

Barn-Underkläder!

Prima kvalitéer. Egen tillverkning.

Barn-Natt-Dräkter med långa ärmar, jämte fötter.

Bomulls, oblekta 2.00
"Lahmans" gula 2.75

Barn-Combinations med korta ben till knäet.

"Lahmans" hvita och gula, kort ärm 2.25
"Lahmans" hvita och gula, lång ärm 2.50

Barn-Kjolar

Bomulls, rosa och grå 0.60
"Lahmans" hvita och gula 1.10
Hellylle, hvita, röda, neburmelerade rosa och ljusblå 1.10

Till landsorten mot efterkraf eller postförskott + porto.

Vår rikt illustrerade priskurant sändes gratis och franco.

Kyrkogat. 32, **GÖTEBORG.** **A. Jönsson & Co.** Specialaffär för Tricotvaror.

Joh. Lundström & Co. A.-B.

Kungl. Hofleverantör.

PRIMA ANTRACIT

Hushållskol - Cokes - Briketter

Begär vid telefonering å Riks och Allm. **endast "Lundströms"**.

SVENSKT NÄRINGSPREPARAT I FLYTANDE FORM. KOLSYRADT. VÄLSMAKANDE.

GIGANTOS

135 PR. FL.

FÖRORDAS AF SVENSKA LÄKARE. INNEHÅLLER FOSFOR I LÄTTAST ASSIMILERBAR FORM. PREPARATETS NÄRINGSVÄRDE MOTSVARAR 272 KALORIER PR. FL.

• **AKTIEBOLAGET GIGANTOS, STOCKHOLM** RIKS.TEL. 14114

Marieborgs Husmodersskola

börjar 15 april. God undervisning i allt som hör till ett hushåll äfvensom i slöjd, trädgårds- och hönsskötsel. Skolan har ett i alla afseenden godt läge vid Vättern, nära stad. Examin. lärarinnor. De bästa referenser.

Prospekt på begäran. **ANNA BECKMAN** Marieborg, Askersund. Rikst. 102.

Alth. Rystedts Husmodersskola, Örebro.

Matlagnings- o. sömnadskurs fr. 15 april till 1 juni. Afgift o. inack. 125 kr. Skolan tillerkännt **Guldmedalj** och **Hederspris** för sömnad och konserver. Begär prospekt.

Ljungby Husmodersskola (Kronobergs län) **börjar sin 9 kurs 1 april.**

Undervisning i finare o. enkl. matlagning, bakn., smöruppläggning, serviett-brytning, smörgåsbredn. m. m. Kläd- o. linnesöm samt finare handarbeten. Lärarinna finnes. Naturskönt beläget. Fina ref. Begär prospekt. **A. Beckström.**

Tärna Kvinnl. Folkhögskola

Hälsö, 25 April. Kursen börjar 15 April. Kursen innehåller: Sömnad, vävnad, klädning, matlagning, smörgåsbredning, Konservering 30 tr.

HUSMODERSSKOLA Heltidig ekonomi och hushållshöjning. Slöjd, vävning, skrädderi, matlagning, smörgåsbredning. Prospekt från Rektor Bosson, Tärna

Ferrin

Fås på apoteken.

Bästa järnmedel utmärkt styrkande. Apoteket Lejonet, Malmö.

Annonsera i **Idun!**

VINOLIA

Two-lar Parfym och Toalett-Artiklar.

VINOLIA PARFYMER. Den mest välkomna present man kan gifva en dam, är ett af dessa eleganta etuier. Vi rekommendera särskildt: **Royal Rose, Violette Fleurie, Tulipe d'Or.**

Vinolia Generalagentur: **Steppearegatan 6, STOCKHOLM Ö. DJ.**

Förnämsta medel att skydda huden och bevara hyns friskhet är

Oatine-Crème

— en kraftig, snöhvitt naturprodukt af ren hafre. Akta Oatine-Crème i hvit burk med grönt lock från The Oatine Co., London, säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. per burk. Oatine-Crème, -Tvål, -Puder o. -Balsam finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11, Birgerjarlsгат. 16 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.

Fonder 20,900,000 kronor. Stockholmskontor: **Arsenalgat. 9.**

Filialer: { **Södermalmstorg 8.**
Sturegatan 32.

Deposition **4 0/100**
Kapitalräkning
Sparkasseräkning
Fondafdelning. Kassafack

BRUNKEBERGS TEATERN

Alltid veckans bästa nyheter!

Idun utgifves denna vecka i A och B.

LINDT & SPRÜNGLI

LINDT-CHOKLADERNA

MÄRKE: ROD. LINDT FILS

FINASTE SCHWEIZERMÄRKE